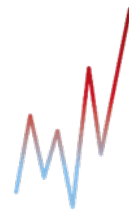

Proti větru

Odpor proti výstavbě větrných elektráren v populistickém gravitačním poli

Petr Vidomus

KLIMATICKÝ PAPER č. 36

Úvod	2
1 AntiVTE aktivismus v mezinárodním srovnání	3
2 „Za skutečnou ochranu přírody“: protivětrný odpor a populismus	5
3 Český kontext: vůbec mi to nevadí, ale...	8
4 Obecní referenda o větrných elektrárnách	9
5 Český antiVTE odpor online	11
6 Network analýza antiVTE odporu na Facebooku	12
7 Síťování spolků: od lokálního odporu k celostátní akci	16
8 Zapravdu.sk a Daniel Máčovský: ideový zdroj českého antiVTE hnutí	17
9 Analýza politických referencí	19
10 Obsahová analýza diskursu	21
11 Mobilizace k celostátní petici: populismus a lokální aktivismus	31
Závěr	32

Shrnutí

- **Zaostávání ČR v rozvoji větrné energetiky:** Česká republika výrazně zaostává v rozvoji větrné energetiky za zbytkem Evropské unie. Přestože jsou pro zrychlení výstavby klíčové legislativní a ekonomické nástroje, limitem jsou společenské faktory a nízká míra lokální akceptace projektů.
- **Nová ohniska společenského konfliktu:** Výstavba větrných elektráren se stává součástí širších kulturních válek a prohlubuje polarizaci mezi centrem a periferií. V online prostředí lze pozorovat rychlou mobilizaci odporu proti projektům, doprovázenou šířením dezinformací.
- **Pocit procedurální nespravedlnosti:** Klíčovým mobilizačním prvkem aktivismu je pocíťovaná nespravedlnost v rozhodovacích procesech a narativ „zrady“ ze strany místních samospráv, které jsou vnímány jako prodloužená ruka elit či investorů.
- **Sítování a budování koalic:** Odpor proti větrným elektrárnám přestává být izolován na lokální úrovni. Jednotlivé iniciativy se postupně profesionalizují a propojují do širších národních i mezinárodních koalic, což jim umožňuje efektivněji sdílet zkušenosti a taktiku.
- **Klíčový vliv slovenských spolků:** Slovenské iniciativy jako Za pravdu o veterných parkoch a Pokojný vietor fungují jako most mezi lokálním NIMBY aktivismem a populistickými stranami. Jejich prostřednictvím dochází k homogenizaci argumentů českých spolků a přesunu akcentu z lokálního odporu v systémovou kritiku obnovitelných zdrojů.
- **Role populistických a krajně pravicových stran:** Téma odporu k větrné energetice si osvojují populistické subjekty, které se stylizují do role „skutečných ochránců krajiny“ před zásahy městských elit. Těmto stranám se daří nejnověji kontrolovat narativ v lokálních komunitách i v online prostředí (směrem k systémové kritice energetické tranzice).
- **Legislativa a dopady pro investory:** Sílicí odpor může vést až k revizi či zrušení existujících zákonů na podporu obnovitelných zdrojů. Pro investory to znamená neúměrné prodlužování přípravné fáze, dodatečné náklady a celkovou nejistotu, která může vést až k ekonomické neudržitelnosti a stažení projektu.

Úvod

Česká republika je podle řady dat v oblasti rozvoje větrné energetiky na chvostu Evropy. Zatímco Evropská unie jako celek zrychluje, pokrok v této oblasti v ČR zůstává velmi omezený a očekávaný růst do roku 2030 je ve srovnání s evropskými cíli ambiciózní jen minimálně.¹ Ve snaze o identifikaci faktorů, které by mohly rozvoji větrné energetiky napomoci, jsou často zmiňovány právní a ekonomické nástroje jako vymezení akceleračních zón, zjednodušení povolovacích procesů, investiční podpora výstavby apod. Neméně důležité jsou ovšem společenské faktory, hlavně zvyšování povědomí o větrné energetice a podpora její akceptace u obyvatel.

Přítom zkušnosti z obecních referend z let 2024–2025 ukazují, že větrné elektrárny se stávají novým dějištěm kulturních válek. Mobilizace proti ohlášeným projektům probíhá rychle zejména online a na spřízněných fórech se šíří mnoho dezinformací.² Podobně jako jinde v Evropě se tématu chopily také populistické a krajně pravicové strany. Zkušnosti z jiných zemí ukazují, že odpor k výstavbě větrných elektráren (VTE) může vést nejen k omezení investic do tohoto sektoru, ale i k redukcí klimatických cílů či transformaci politického prostředí.

V České republice se tedy vynořuje nový konflikt, v němž je boj o větrné elektrárny často rámován velmi vyhrcočeně v termínech město vs. venkov, globální vs. lokální, lid vs. elity a je silně hodnotově zatížen. Přítom „při pohledu z Prahy“ je tento konflikt velmi obtížně čitelný a celostátní média mu věnují relativně malou pozornost.

Cílem této studie je první zmapování právě tohoto fenoménu – jedinců a skupin, kteří na lokální úrovni aktivně usilují o zamezení výstavby větrných elektráren ve svých či přilehlých obcích. Hlavní metodou je obsahová analýza webů a sociálních sítí těchto spolků a také dezinformačních kanálů. Ačkoli hlavním těžištěm je Česká republika, studie problém zasazuje do kontextu širšího „protivětrného“ odporu v Evropě i v dalších zemích.

¹ WindEurope. Wind Energy in Europe: 2024 Statistics and the Outlook for 2025–2030. Brussels: WindEurope, 2025. <https://windeurope.org/data/products/wind-energy-in-europe-2024-statistics-and-the-outlook-for-2025-2030>. Beatrice Petrovich, European Electricity Review 2026. London: Ember, 2026. <https://ember-energy.org/latest-insights/european-electricity-review-2026>.

² K některým běžným dezinformacím např.: Svaz moderní energetiky, Mýty stranou: Fakta o solární a větrné energii (Praha: Svaz moderní energetiky, 2025), https://www.modernienenergetika.cz/wp-content/uploads/2025/09/Infolist_myty_a_fakta.pdf.

1 AntiVTE aktivismus v mezinárodním srovnání

Ačkoli v Česku se hnutí proti výstavbě větrných elektráren (dále antiVTE) formuje relativně krátce, v západních zemích je konfliktům kolem obnovitelných zdrojů energie věnována zvýšená pozornost zhruba dekádu. Dobře popsána je mobilizace antiVTE skupin v USA, Kanadě, Skandinávii či v Německu. Z řady studií vyplývá, že odpor lokálních komunit proti VTE nelze svádět pouze na známý NIMBY („ne na mém dvorku“) efekt, nýbrž že v lokálních konfliktech hrají roli hluboce zakořeněné hodnoty, vztah k místu a také důvěra v transparentnost rozhodovacích procesů a instituce. Tedy přesně ta témata, s nimiž strategicky pracují strany z okruhu populistické pravice nejen v Evropě.³

Ukazuje se, že diskurs a organizace antiVTE skupin napříč zeměmi má řadu společných rysů, nicméně – podobně jako u jiných sociálních hnutí – se jejich síla i úspěchy mohou lišit v závislosti na politickém systému dané země, roztržitosti jeho autority a schopnosti absorbovat podobné typy konfliktů.

Odpůrci výstavby větrných elektráren, ať už v severských zemích, Německu, nebo ve Spojených státech, mnohdy akcentují svůj zájem na ochraně místního prostředí a krajiny. V Německu je tento boj často rámován „ekologickým“ slovníkem a místní antiVTE skupiny odkazují k historickým zdrojům v podobě ochránářských spolků z počátku 20. století. Oproti tomu Zelení a zastánci ambiciózního projektu Energiewende jsou označováni za městské elity, které se ochraně krajiny vzdalují.⁴ Podobně v severských zemích nebývá odpor redukován na pouhou estetiku, ale je hluboce zakořeněn v emocionálním a kulturním vztahu obyvatel k jejich krajině a místu.⁵ Z dalších opakujících se obav lze zmínit domnělé negativní dopady na zdraví, ohrožení turismu či obecně kulturního dědictví.

Zásadním sjednocujícím prvkem těchto skupin je diskurs nespravedlnosti a antielitismu. V Německu například bývají za jeden z motorů odporu označovány pocity procedurální a distributivní nespravedlnosti. AntiVTE skupiny tedy kritizují rozhodovací procesy a to, že s nimi není nakládáno spravedlivě při rozdělování zisků. Odpor často pramení ze stížností na vzdálené politické a ekonomické elity, které jsou vnímány jako ty, které projekty vnucují, aniž by adekvátně docenily potřeby místních.⁶ Pocit nespravedlnosti bývá posilován dojmem neadekvátní finanční kompenzace projektů, což je zmiňováno například v případě Dánska a Švédska.⁷ Toto napětí mezi „místními“ a „elitami“ vytváří živnou půdu pro populistickou rétoriku.

Studie v západoevropském kontextu zdůrazňují grassroots povahu hnutí, jeho základem jsou tedy lokální iniciativy znepokojených občanů. Mezi jejich hlavní taktiky patří lobbování a zapojování se do veřejných slyšení. Například v severských zemích (zejména Švédsko, Dánsko a Norsko) jsou obce klíčovými aktéry při implementaci národních energetických strategií a mají značnou pravomoc při lokalizaci projektů. Odpor je tedy často směřován na místní samosprávy.⁸ Jak ale ukazují některé srovnávací studie, taktiky antiVTE skupin se mohou lišit v závislosti na institucionálním kontextu. Například v kanadském Ontariu hnutí zvolilo hlavně taktiku volebního vlivu: využilo nepopulárního zákona Green Energy Act (GEA),

³ Valentina Bosetti, Italo Colantone, Catherine E. De Vries a Giorgio Musto, „Green Backlash and Right-Wing Populism“, *Nature Climate Change* 15 (červenec 2025): 822–28.

<https://doi.org/10.1038/s41558-025-02384-0>.

⁴ Bleta Arifi a Georg Winkel, „Wind Energy Counter-Conducts in Germany: Understanding a New Wave of Socio-Environmental Grassroots Protest“, *Environmental Politics* 30, č. 5 (květen 2021): 811–32. <http://doi.org/10.1080/09644016.2020.1792730>.

⁵ Giovanna Sanchez Nieminen a Essi Laitinen, „Understanding Local Opposition to Renewable Energy Projects in the Nordic Countries: A Systematic Literature Review“, *Energy Research & Social Science* 122 (duben 2025): 103995. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2025.103995>.

⁶ Jörg Radtke a David Löw-Beer, „Unpacking Local Energy Conflicts: Drivers, Narratives, and Dynamics of Right-Wing Populism and Local Resistance to Energy Transitions in Germany“, *Energy Strategy Reviews* 61 (září 2025): 101844. <https://doi.org/10.1016/j.esr.2025.101844>.

⁷ Nieminen a Laitinen, „Understanding Local Opposition“, 103995.

⁸ Cit. dílo.

který obcím odepřel právo veta a omezoval jejich suverenitu, a podařilo se mu vytvořit strategickou alianci hnutí, obcí a provinční opozice (Progressive Conservatives). Hnutí efektivně dokázalo využít blížících se voleb a opozici dodalo silné téma – zrušení nepopulárního zákona GEA a ochranu místní suverenity.⁹ Oproti tomu v německém státě Braniborsko hnutí volilo spíše právní a administrativní cesty k napadání konkrétních projektů a regionálních plánovacích směrnic, protože silný diskurs Energiewende znemožňoval povýšení tohoto tématu na celostátní agendu. Tento postup vedl spíše k dílčím ústupkům a hnutí se zároveň nedařilo získat silného politického spojence.¹⁰

AntiVTE aktivismus může v řadě případů propojovat pestrou mozaiku aktérů v závislosti na lokálních podmínkách. Může jít o běžné obyvatele obcí s obavami z lokálních dopadů výstavby větrných elektráren, ochranné spolky, zástupce turistického, zemědělského, rybářského (v přímořských oblastech) či realitního sektoru. Pro efektivitu antiVTE hnutí je pak klíčová koordinace aktivit a sdílení informací mezi lokálními spolky, což vede ke vzniku koalic, jako například Wind Concerns Ontario (Kanada), Responsible Offshore Development Alliance (USA), Vernunftkraft (Německo) nebo European Platform Against Windfarms (EU). Ukazuje se, že ve specificky americkém prostředí mají onu stmelující funkci pro řadu lokálních antiVTE skupin konzervativní think-tanky a nadace, které hnutí poskytují finanční, organizační i expertní podporu.¹¹

⁹ Andrea Bues, *Social Movements against Wind Power in Canada and Germany: Energy Policy and Contention* (London: Routledge, 2020), 192.

¹⁰ Cit. dílo, 192–193.

¹¹ Isaac Slevin, William Kattrup, Charlotte Marcil a J. Timmons Roberts, „Beyond Dark Money: Information Subsidies and Complex Networks of Opposition to Offshore Wind on the U.S. East Coast“, *Energy Research & Social Science* 119 (leden 2025): 103829. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2024.103829>.

2 „Za skutečnou ochranu přírody“: protivětrný odpor a populismus

Spektrum dopadů antiVTE hnutí je relativně široké. Aktivismus na lokální úrovni nemusí vést přímo k jednorázovému zastavení projektů například v referendech, ale může jít o mnohem zdouhavější proces zpoždění či zablokování výstavby, který zvyšuje náklady a generuje nejistoty pro investory. Některé projekty se tak stanou ekonomicky neudržitelnými až po dlouhodobějších obstrukcích.¹²

Hnutí však může mít i širší politické důsledky, zejména v oslabení podpory těch stran, které byly zodpovědné za implementaci politik obnovitelných zdrojů. Signifikantní je už zmiňovaný případ kanadského Ontaria, kde byl nepopulární Green Energy Act (GEA) považován za výraz zpochybnování suverenity obcí, protože jim odepřel právo veta ve výstavbě větrných elektráren. Šlo o silný mobilizační impuls, který sjednotil aktivisty a obce proti provinční liberální vládě, která GEA zavedla, a následně přispěl k vítězství progresivních konzervativců (Progressive Conservative Party). Zákon byl později zrušen.¹³ Jak ukazují některé případové studie, právě ve vidině možné volební prohry může docházet k redukci původně ambiciózních klimatických cílů.¹⁴

V posledních letech se analytici napříč evropskými zeměmi zaměřují na roli pravicově populistických stran v obstrukci klimatické politiky.¹⁵ Jejich studium je zásadní i proto, že představují jakýsi předvoj, jejich argumenty postupně přebírají i mainstreamové („konzervativní“) strany. Postoj stran jako AfD, Vox nebo FPÖ je sice obecně klimaskeptický, ale každá z nich se liší v akcentu, který tématu přisuzuje, nehledě na odlišný zájem o obnovitelné zdroje energie. Programy těchto stran v otázkách klimatu se také proměňují, a tak je v posledních letech zřejmý odklon pravicových populistů od striktního popírání trendů či příčin těchto změn (primární obstrukce) ke kritice mitigačních opatření, včetně výstavby větrných elektráren (sekundární obstrukce).¹⁶

Někteří analytici poukazují, že ve skutečnosti není jiný zdroj energie, který by pravicové populisty iritoval tak jako právě větrná. Kromě toho, že silně symbolizuje opozici, je důvodem i „estetická“ sebestylizace – manifestovaný zájem o domovinu a krajinu, z níž národ vyrůstá. Pravicově populistické strany se snaží diskursivně rozpojit témata klimatu od ochrany krajiny a globální od lokálního. To jim umožňuje větrné elektrárny vykreslit jako vnucený produkt městských elit, ale současně se před voliči prezentovat jako obránci krajiny předků před „monstrózními větrníky“. Tedy vypadat jako „skuteční environmentalisté“.¹⁷ Také v České republice a na Slovensku krajně pravicové a populistické strany vyzdvihují ochranu krajiny (půdy, vody, lesů), jež ovšem má být uskutečňována výhradně v tradičním, čistě

¹² Climate and Development Lab. Legal Entanglements: Mapping Connections of Anti-Offshore Wind Groups and Their Lawyers in the Eastern United States. Providence: Climate and Development Lab, Brown University, 2025, <https://www.climatedevlab.brown.edu/post/legal-entanglements-mapping-connections-of-anti-offshore-wind-groups-and-their-lawyers-in-the-east>.

¹³ Bues, *Social Movements*, 192–194.

¹⁴ Gerd Lintz a Markus Leibenath, „The Politics of Energy Landscapes: The Influence of Local Anti-Wind Initiatives on State Policies in Saxony, Germany“, *Energy, Sustainability and Society* 10, č. 5 (leden 2020): 1–22. <https://doi.org/10.1186/s13705-019-0230-3>.

¹⁵ Bosetti et al., „Green Backlash and Right-Wing Populism“.

¹⁶ Kristoffer Ekberg, Bernhard Forchtner, Martin Hultman a Kirsti M. Jylhä, „The Far Right and Climate Obstruction“, v *Climate Obstruction: How Denial, Delay and Inaction Are Heating the Planet*, ed. Kristoffer Ekberg (Abingdon: Routledge, 2023), 69–94; Mirjam Gruber, „Understanding Far-Right Climate Stand: Hostility, Environmental Self-Perception, and Climate Obstruction“, v *Climate Politics in Populist Times: Climate Change Communication Strategies in Germany, Spain, and Austria* (London: Routledge, 2024), 150–88.

¹⁷ Cit. dílo.

národním rámci.¹⁸ Právě tento akcent lokální a konzervativní ochrany krajiny představuje styčný bod k antiVTE sdružením s podobnou rétorikou.

Jeden z nejucelenějších výzkumů populismu v kontextu energetické transformace představuje německý výzkumný program DEMOKON (2019–2022), který reagoval na rostoucí konflikty kolem Energiewende. Pro české podmínky jsou velmi inspirativní jeho konceptualizace vztahu mezi populistickými stranami (zde AfD) a lokálními protivětrnými iniciativami.¹⁹ Autoři především zdůrazňují, že ne každý protest proti výstavbě VTE je nutně populistický – tím se stává teprve tehdy, pokud od ryze lokálních výhrad k projektu (umístění, spravedlivé rozdělení zisků apod.) iniciativy přechází k systémové a hodnotově založené kritice, tedy zpochybnění nutnosti přechodu na obnovitelné zdroje, mnohdy ve spojení s narativy o spiknutí elit apod. Podle analytiků DEMOKONu jsou to právě narativy populistických stran, které přispívají k fundamentalizaci a radikalizaci lokálních iniciativ a původně ryze lokální konflikty transformují v systémovou kritiku.

Vztah mezi lokálními protivětrnými iniciativami a populistickými aktéry je komplexní a ne vždy jednoznačný. Dochází zde ke vzájemné instrumentalizaci a homogenizaci argumentů. Populistické strany aktivně využívají lokální konflikty jako „rezonanční prostor“ pro šíření svých narativů, ale i k legitimizaci svých akcí na celostátní úrovni. Poskytují lokálním odpůrcům předpřipravené argumenty, mediální podporu a kontakty, čímž přispívají k diskursivní radikalizaci původně různorodých skupin. Lokální iniciativy jsou si mnohdy těchto snah vědomy a mohou se snažit s populistickým partnerem uzavřít spojenectví, především kvůli zvýšení své viditelnosti.²⁰

Úspěch populistických aktérů do značné míry závisí na tom, jak jsou schopni lokální konflikt diskursivně ovládnout a získat na svou stranu „mlčící většinu“. Pokud se jim to daří a současně dokážou demonizovat protistranu, umírněnější zastánci se z konfliktu stahují, ten je tímto zablokován a znemožňuje věcnou výměnu argumentů. Autoři upozorňují, že k tomuto scénáři dojít nemusí především tehdy, pokud se místním zastáncům výstavby podaří delegitimizovat populisty a následně získat mlčící většinu na svou stranu. Nebo například v situaci, kdy do místního konfliktu vstoupí nadregionální odpůrci populistů.²¹

Působení evropských antiVTE skupin nelze zcela oddělit od ruských vlivových operací v energetické oblasti. Tato tendence narostla po vypuknutí války na Ukrajině v roce 2022 a se snahou řady evropských zemí o posílení energetické bezpečnosti a vymanění se ze závislosti na ruských fosilních palivech.²² Rusko systematicky využívá šíření dezinformací k ovlivňování veřejné diskuse o větrných elektrárnách i obnovitelných zdrojích energie obecně.²³ V oblasti střední a východní Evropy lze zmínit zejména Polsko, kde analýza IMM konstatovala narůstající roli

¹⁸ Zbyněk Tarant, „Let Us Stop the Crazy Deal: Environmentalism and the Green Deal in the Discourse of the Czech Populist Right-Wing and Far-Right Parties“, v *Contested Climate Justice – Challenged Democracy*, ed. Christoph Richter, Axel Salheiser, Noah Marschner a Janine Patz (Frankfurt: Campus, 2024), 179–92; Dominik Kevicky, „‘We Will Protect Our Countryside Without a Green Deal’: The Populist Radical Right and the Environment in Czechia and Slovakia“, *European Journal of Geography* 14, č. 2 (červen 2023): 32–43. <https://doi.org/10.48088/ejg.d.kev.14.2.032.043>.

¹⁹ Fritz Reusswig et al., *Populismus und Energiewende. DEMOKON – Research Paper I* (Potsdam a Mönchengladbach: Potsdam Institute for Climate Impact Research (PIK) a Hochschule Niederrhein, 2021), <https://www.stiftung-mercator.de/de/publikationen/populismus-und-energiewende/>.

²⁰ Cit. dílo, 45–46.

²¹ Cit. dílo, 40–42.

²² NATO, *The Secretary General's Report: Climate Change and Security Impact Assessment*, 3. vyd. (Brussels: NATO, 2024). https://www.nato.int/content/dam/nato/legacy-wcm/media_pdf/2024/7/pdf/240709-Climate-Security-Impact.pdf.

²³ Shrnutí například: Tom Ellison, Putin, Permafrost, and Propaganda: Russian Information Manipulation in a Changing Climate, ed. John Moulton a Francesco Femia (Washington, DC: The Center for Climate and Security, 2025), <https://councilonstrategicrisks.org/wp-content/uploads/2026/01/Putin-Permafrost-and-Propaganda.pdf>.

dezinformací v otázce obnovitelných zdrojů se znatelným vlivem ruských narativů.²⁴ Konkrétnější analýzy vlivu ruské propagandy na nové „protivětrné“ hnutí jsou zatím méně časté, z poslední doby jde například o případové studie z Lotyšska²⁵ a z Bulharska²⁶. Především nedávná bulharská studie poukazuje na zprostředkovatelskou roli populistických stran v šíření ruských narativů o větrné energii; jako kritický moment v mobilizaci se zde ukazuje rok 2024, kdy bulharská vláda začala hledat legislativní způsoby, jak efektivněji využít potenciálu přímořských větrných elektráren.

²⁴ Instytut Monitorowania Mediów, „Dezinformacja w sektorze energetycznym: Analiza Instytutu Monitorowania Mediów“, IMM, 4. listopadu 2025, <https://www.imm.com.pl/baza-wiedzy/raporty-imm/co-piaty-komunikat-w-sieci-o-energetyce-moze-byc-dezinformacja-wojna-informacyjna-o-strategiczny-sektor-polskiej-gospodarki/>.

²⁵ BECID. Disinformation Fuels Resistance to Wind Energy in Latvia. Hot Report. Riga: Baltic Engagement Centre for Combating Information Disorders, září 2025. <https://becid.ut.ee/hot-report-disinformation-fuels-resistance-to-wind-energy-in-latvia/>.

²⁶ Center for the Study of Democracy. The Kremlin Playbook against Offshore Wind Energy in Bulgaria. Sofia: CSD, 2025. <https://csd.eu/publications/publication/the-kremlin-playbook-against-offshore-wind-energy-in-bulgaria/>.

3 Český kontext: vůbec mi to nevádí, ale...

Postoj české veřejnosti na celostátní úrovni se vyznačuje dlouhodobě vysokou podporou obnovitelných zdrojů, podle Institutu 2050 je pro podporu větrné energetiky 73 % obyvatel. Tato podpora podle některých dat výrazně klesá, pokud by větrná elektrárna měla stát v blízkosti bydliště respondenta (45 %), na druhé straně narůstá, pokud by součástí výstavby měly být i finanční kompenzace pro obec (pro 62 %), nebo dokonce domácnost (66 %).²⁷ Aspekt distributivní spravedlnosti zde tedy hraje výraznou roli.

Plastičtější obraz podávají případové studie z obcí, v nichž se výstavba přímo plánovala nebo jejichž obyvatelé už mají s větrnými elektrárnami přímou zkušenost. Dle těchto výzkumů patří k hlavním obavám obyvatel s plánovanou výstavbou zejména narušení krajinného rázu, hluk a jiná zdravotní rizika. Po uvedení do provozu je ovšem většina těchto obav rozptýlena a míra odporu v čase výrazně klesá, zejména pokud obec nebo obyvatelé pociťují ekonomický přínos.²⁸ Ukazuje se, že na postavené elektrárny si stěžují více obyvatelé okolních obcí, a to především z toho důvodu, že jim chybí nejbližší osobní zkušenost a nemají z nich žádný ekonomický prospěch (na rozdíl od místních). Tyto faktory hrají roli i při podpoře případné rekonstrukce na vyšší výkon (repowering).²⁹

Srovnávací studie Frantála et al. (2023) upozorňuje, že v lokálních soubojích o větrné elektrárny se angažuje celé spektrum aktérů, jako jsou rezidenti, opoziční politici, vlastníci druhého bydlení (chalupáři), myslivecké spolky apod. Tyto skupiny se mohou lišit svými zájmy i manifestovanými obavami. Platí přitom, že některé typy argumentů, jako environmentální a zdravotní, jsou často využívány účelově a strategicky, protože jsou v mobilizaci odporu považovány za efektivnější než důvody skutečné. Například zájmem chalupářů je především rekreace a osobní finanční prospěch (ochrana investice), ale manifestně využívají estetické a ekologické argumenty. V mobilizaci odporu hraje důležitou roli také budování koalic. Zejména pro chalupáře je angažování partnerů v odporu klíčové, protože přímou možnost spolurozhodovat o projektech (např. v referendu) nemají. Mohou však vytvářet koalice s rezidenty (dominantně krajinná a zdravotní argumentace) nebo s politickou opozicí v obci (hlavně procesní a ekonomické argumenty). Není třeba příliš zdůrazňovat, že tyto koaliční vztahy generují v rámci obce i mezi obcemi nejrůznější konflikty.³⁰

²⁷ Jan Krajhanzl et al., *České klima 2024: Reprezentativní výzkum veřejného mínění v otázkách změny klimatu, dekarbonizace a Zelené dohody*. Základní výzkumný report verze 1.6. Praha: Institut 2050, 2024, 25 a 29. <https://institut2050.cz/wp-content/uploads/2024/10/ceskeklima2024.pdf>.

²⁸ Bohumil Frantál a Petr Kučera, „Impacts of the Operation of Wind Turbines as Perceived by Residents in Concerned Areas“, *Moravian Geographical Reports* 17, č. 2 (červen 2009): 34–45. https://www.geonika.cz/mgr/articles/MGR_Volume_17_Issue_2_full.pdf.

²⁹ Bohumil Frantál, „Have Local Government and Public Expectations of Wind Energy Project Benefits Been Met? Implications for Repowering Schemes“, *Journal of Environmental Policy & Planning* 17, č. 2 (2015): 217–36. <https://doi.org/10.1080/1523908X.2014.936583>.

³⁰ Bohumil Frantál, Marina Frolova a Javier Liñán-Chacón, „Conceptualizing the Patterns of Land Use Conflicts in Wind Energy Development: Towards a Typology and Implications for Practice“, *Energy Research & Social Science* 95 (leden 2023): 102907. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2022.102907>.

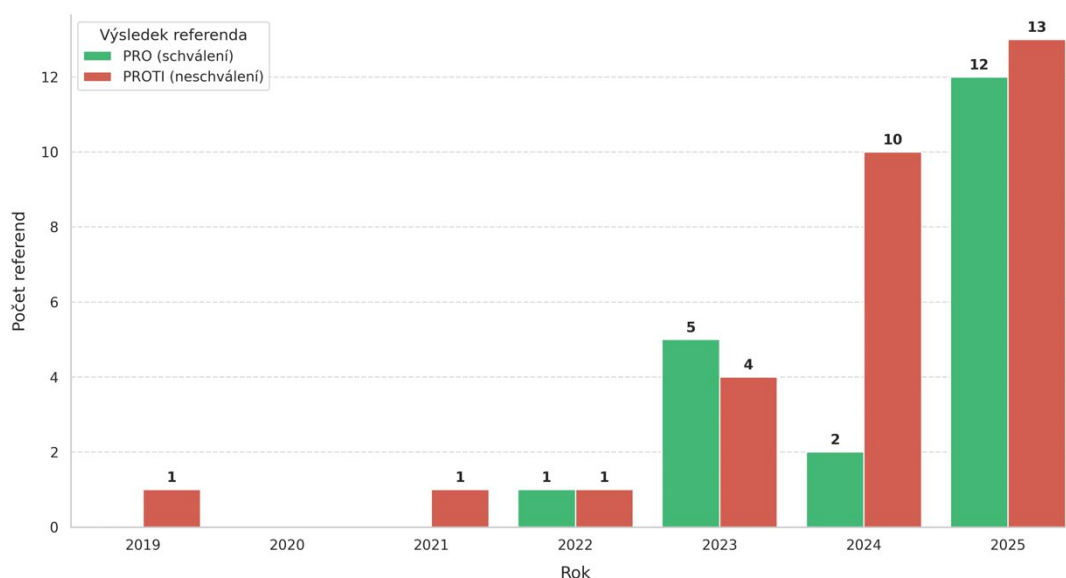
4 Obecní referenda o větrných elektrárnách

Částečným vodítkem k reflexi konfliktů kolem výstavby větrných elektráren v Česku mohou být data z místních referend, která iniciují obce nebo občané. Jejich počet v letech 2024–2025 výrazně narostl, což může indikovat intenzivnější zájem investorů v souvislosti s novou legislativou,³¹ potenciální vyhlídky na zrychlení povolovacích procesů, ale i mobilizaci odpůrců, kteří se vyvoláním referenda mohou snažit stavbě zabránit. Jde pochopitelně o zdroj informačně omezený a ne jediný, neboť obce názory obyvatel monitorují i prostřednictvím anket, výzkumů, petic, setkání s občany apod.

Na základě dat Ministerstva vnitra jsme provedli základní analýzu referend v letech 2019–2025. Charakteristická je vysoká průměrná účast (62,3 %). Zjevně se zde kumuluje vliv NIMBY tematiky a převážně menších obcí, kde se referenda konají (viz dále), což jsou faktory, které Nový považuje za klíčové pro zvýšení účasti v referendu.³²

Účast je také silně ovlivněna velikostí obce (v menších obcích je vyšší), ale nemá statisticky významný vliv na samotný výsledek (procento podpory PRO/PROTI). To potvrzuje, že mobilizace voličů je v těchto referendech oboustranná.

Graf 1: Počet referend týkajících se výstavby větrných elektráren a jejich výsledky po rocích (platná referenda 2019–2025).

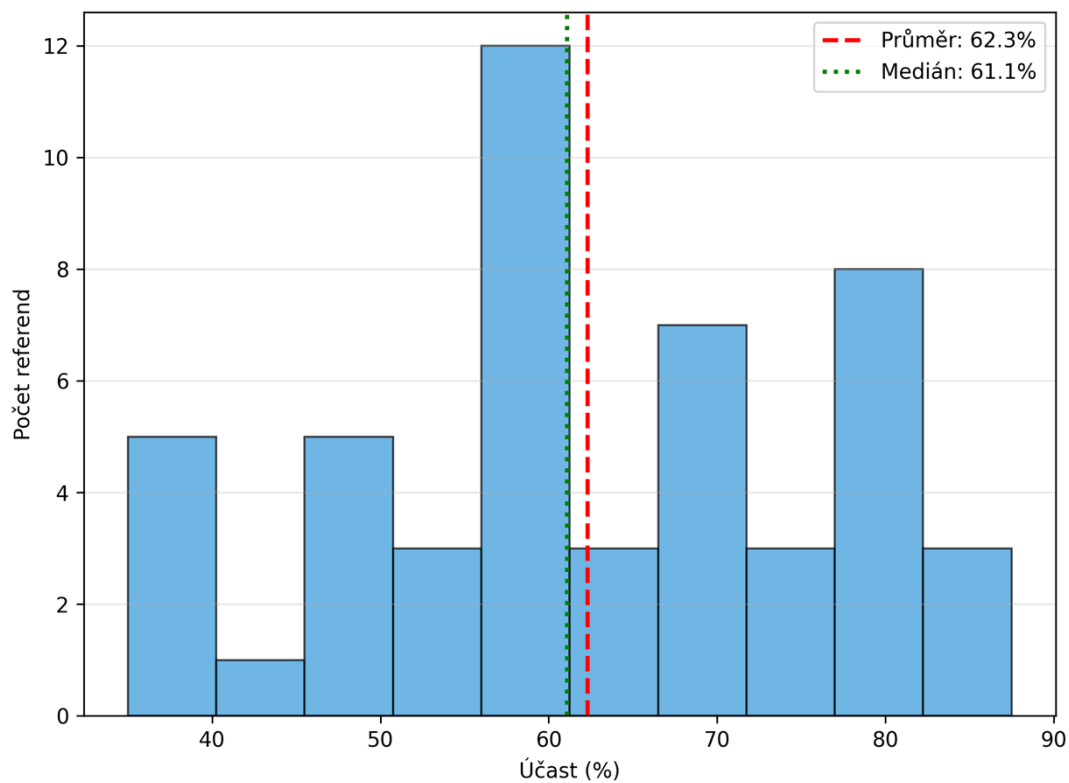
Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR, výpočet autor

³¹ Stavební zákon, Zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie atd.

³² Michal Nový, „Explaining turnout in local referenda in the Czech Republic: does a NIMBY question enhance citizen engagement?“, *East European Politics* 32, č. 4 (2016): 487–504. <https://doi.org/10.1080/21599165.2016.1183486>.

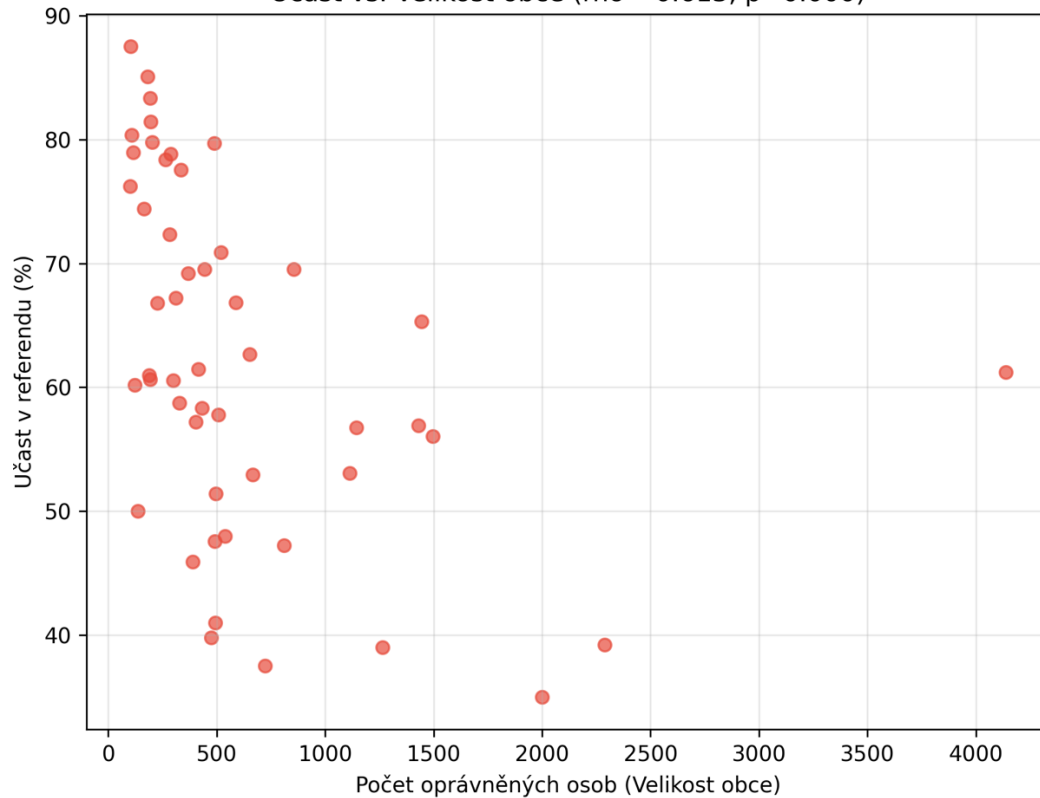
Graf 2: Distribuce účasti ve výše uvedených referendech (platná referenda 2019–2025).

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR, výpočet autor

Graf 3: Vztah účasti v referendech a velikosti obce (platná referenda 2019–2025).

Účast vs. Velikost obce ($\rho = -0.613$, $p = 0.000$)

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR, výpočet autor

Z dalších trendů je třeba zmínit hlavně:

- Celkově byla výstavba častěji odmítnuta (v 62 % případech).
- Žádný (statisticky významný) časový trend v odmítání: Nepodařilo se prokázat, že by se postoj veřejnosti v čase stával více či méně odmítavým.
- Velikost obce je klíčová: Menší obce mají statisticky významně vyšší pravděpodobnost, že výstavbu schválí. Toto je nejdůležitější prediktor výsledku referenda.
- Vysoká účast v malých obcích: Účast v referendech je výrazně vyšší v menších obcích.³³

Zajímavostí je, že v části referend jsou používány inverzně položené otázky, tedy takové, kde odpověď ANO znamená odmítnutí výstavby (inverzně byla nejčastěji položena v roce 2023: 40 %). Jejich počet systematicky nenarůstá a jejich použití je spíše nárazové. Podstatnější je, že i když referenda s inverzní otázkou vykazují nižší průměrnou podporu PRO výstavbu (37,28 % vs. 46,73 %), tento rozdíl není statisticky průkazný ($p = 0.264 > 0.05$). V podstatě to znamená, že lidé se inverzně položenou otázkou nenechají zmást a vědí, pro co ve skutečnosti hlasují.

5 Český antiVTE odpor online

Již publikované případové studie ukazují, že sociální média představují silný a klíčový nástroj pro mobilizaci lokálního odporu antiVTE skupin. I když tyto skupiny odkazují i na globální klimatický diskurs, úspěšné jsou hlavně tehdy, pokud jsou lokálně relevantní.³⁴ Podle jedné ze studií z dánského kontextu lze v podobných skupinách identifikovat tři hlavní typy aktivit: sdílení znalostí (články, studie), organizace a koordinace (veřejná setkání, petice) a morální podpora. K jejich úspěchu přispívají jednak algoritmy zvýhodňující kontroverzní obsah, jednak fakt, že odpůrci projektů jsou výrazně aktivnější v diskusích.³⁵

České facebookové skupiny a profily antiVTE iniciativ jsou v tomto ohledu velmi dobře srovnatelné. Nejvýraznější tendencí je silné geografické ukotvení odporu: téměř 90 % dohledaných skupin obsahuje v titulu název lokality, obce, regionu, na který se odpor vztahuje (Prušánky bez větrníků, Žižkovské větrníky). Druhou dominantní tendencí je jasné a často negativní vymezení vůči předmětu odporu (NE větrným elektrárnám v Kralovicích!, STOP větrným vekslákům a VTE na Záhoří a okolí). Pouze menšina profilů zdůrazňuje v názvu určitý dílčí aspekt odporu, například lokální autonomii (Svoboda pro obce a lidi) nebo vztah ke krajině/domovu (Chraňme sebe i krajinu před VTE, Úpicko bez větrných gigantů – chráníme svůj domov). Jak uvidíme dále, velice málo z těchto skupin má nadregionální či ještě širší akcent, což je dáno hlavně obsahem, který sdílí. Specifikem poslední doby je časté využívání vizuálů generovaných AI (profilové fotografie, mobilizační bannery), což ilustrujeme i průběžně v tomto textu.

³³ Veškeré statistické testy byly provedeny na hladině významnosti $\alpha = 0.05$.

³⁴ Evan Boyle a Robert Galvin, „Social Media as Local Medium: The Mobilisation of Local Wind Farm Opposition Online“, v *Social Media and Modern Society: How Social Media Are Changing the Way We Interact with the World Around*, ed. Ján Višňovský a Jana Majerová (London: IntechOpen, 2024), 231–248.

³⁵ Kristian Borch, Anders K. Munk a Vibeke Dahlggaard, „Mapping Wind-Power Controversies on Social Media: Facebook as a Powerful Mobilizer of Local Resistance“, *Energy Policy* 138 (březen 2020): 111223. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2019.111223>.

Obrázek 1: Vizualizace lásky k domovu a krajině.

Zdroj: Facebookový profil Džbánsko a okolí bez větrníků, 15. 12. 2025

V následující části se zaměříme na organizaci a diskurs online odporu proti výstavbě větrných elektráren, s hlavním akcentem na weby a facebookové stránky/skupiny, aktivní v letech 2024–2025. Jedná se o období, kdy počet i aktivita těchto online komunit výrazně narostly, zejména v souvislosti s nově plánovanou výstavbou i vypisovanými referendy.

Nejprve jsme analyzovali 32 českých facebookových stránek/skupin, jež spojuje primární téma odporu proti výstavbě VTE. Ačkoli jde o relativně velké množství, téměř polovina z nich (14) vznikla v druhé půli roku 2025, což naznačuje silnou mobilizaci před množstvím referend, která proběhla v době sněmovních voleb (3.–4. 10. 2025). Seznam identifikovaných profilů uvádíme v přílohách.

6 Network analýza antiVTE odporu na Facebooku

Abychom si udělali představu o relativním významu a propojení jednotlivých aktérů na sociálních sítích, provedli jsme network analýzu aktivních skupin a stránek na Facebooku s primárním tématem odporu proti stavbě větrných elektráren v ČR. Konkrétně se jednalo o analýzu 32 identifikovaných českých profilů/skupin za období 1. 1. 2025 – 31. 12. 2025 a slovenský profil Za pravdu o veterných parkoch (viz dále), bez něhož by byl popis českých aktivit neúplný.

Využití network analýzy na facebookových datech má pochopitelně své limity; za profily nemusí vždy stát reálné spolky, ale i jednotlivci a analýza vyjadřuje primárně komunikační kanály a vazby v online prostoru, nemusí tedy plně vysvětlovat reálné vztahy mezi organizacemi. Rovněž některé komunikační kanály jsou tímto způsobem nepostižitelné (uzavřená fóra apod.) a také některé vazby mohou být velmi krátkodobé, protože mobilizace některých skupin bývá ohraničena snahou o ovlivnění lokálních referend a později utichá. Přesto tato analýza poskytuje první ucelenější vhled do ekosystému českých antiVTE skupin.

Cílem analýzy bylo identifikovat klíčové aktéry, pochopit dynamiku jejich vzájemného vlivu a interpretovat význam jejich propojení. Vychází z dat o vzájemných odkazech mezi spolky a z informací o velikosti jejich fanouškovských základů na Facebooku. Metriky vlivu a vzájemné provázanosti byly vypočteny na základě celkové sítě 33 aktivních subjektů, včetně klíčového slovenského uzlu Za

pravdu o veterných parkoch. Vizualizace a detailní tabulka se však zaměřují pouze na jádro hnutí, aby byla zajištěna přehlednost a relevance.³⁶

Následující tabulka představuje nejvýznamnější spolky, vybrané na základě kombinace jejich síťového vlivu (In-Degree) a velikosti fanouškovské základny. Pro každý spolek jsou uvedeny klíčové metriky a je definována jeho role v rámci hnutí.

Tabulka 1: Jádro antiVTE hnutí online: metriky vlivu a interpretace rolí (vzorek 33 profilů spolků, rok 2025)

Spolek	Fanoušci	In-Degree	Out-Degree	Betweenness Centrality	Interpretace role v síti
Džbánsko a okolí bez větrníků	546	85	29	0,3842	Centrální autorita a most: Nejdůležitější uzel sítě, který zároveň slouží jako hlavní informační křižovatka.
Za pravdu (SK)	5 800	45	62	0,2156	Hlavní šířitel (Hub): slovenský subjekt s největším dosahem, který propojuje různé části sítě svou aktivitou.
Větrníky Mezilečí	118	27	17	0,1420	Klíčový zprostředkovatel: Funguje jako strategický most mezi menšími lokálními spolky a centrem.
Prušánky bez větrníků	438	26	14	0,0854	Stabilizační uzel: Významný bod sítě, který pomáhá udržovat kohezi v rámci jádra sítě.
Rychleby nedáme	1 400	36	1	0,0000	Pasivní autorita: Cíl mnoha odkazů, ale sám v síti nefiguruje jako zprostředkovatel (most).

³⁶ Network analýza je metoda pro vícerozměrné třídění dat. Zkoumá frekvenci, intenzitu vazeb a interakci mezi objekty, které existují ve vzájemném propojení s několika jinými objekty. Pro pochopení rolí jednotlivých aktérů v síti je klíčové znát následující metriky:

In-Degree (Vliv): Měří počet příchozích odkazů na spolek. Vyjadřuje vliv a autoritu spolku v síti – čím vyšší In-Degree, tím častěji je spolek citován nebo doporučován ostatními.

Out-Degree (Aktivita): Měří počet odchozích odkazů ze spolku. Vyjadřuje aktivitu spolku v propojování se s ostatními a šíření informací.

Betweenness Centrality (Most): Měří, do jaké míry spolek leží na nejkratších cestách mezi jinými spolky. Spolky s vysokou Betweenness Centrality fungují jako mosty nebo gatekeepři toku informací.

Fanoušci (FB): Počet sledujících na Facebooku, indikující dosah a mobilizační potenciál spolku.

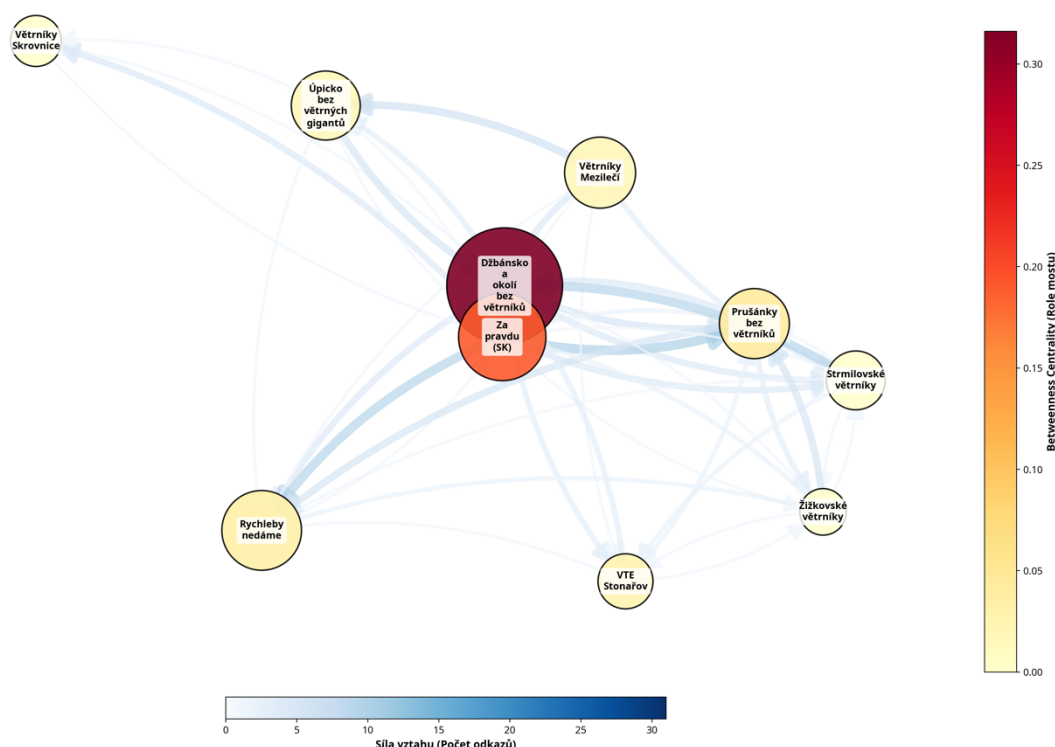

6.1 Vizualizace: Propojení klíčových aktérů

Přiložená vizualizace zobrazuje 10 nevlivnějších spolků splňujících podmínku minimálně 50 fanoušků.

- Velikost uzlu odpovídá příchodímu vlivu (In-Degree).
- Barva uzlu značí Betweenness Centrality – čím tmavší, tím menší role mostu; čím žlutější, tím silnější role zprostředkovatele.
- Tloušťka a směr šipek reprezentují sílu a směr vzájemného vlivu (váha odkazů).

Graf 4: Network analýza online propojení Top 10 nevlivnějších spolků (omezeno na více než 50 fanoušků)

Zdroj: autor

Síť vykazuje vysokou míru hierarchizace a specializace rolí. Celkem bylo analyzováno 355 vážených interakcí (odkazů). Struktura sítě není náhodná, ale soustředí se kolem několika „gravitačních center“.

Vysoká hodnota Betweenness Centrality u spolků jako Džbánsko a okolí bez větrníků a Za pravdu (SK) naznačuje, že tyto subjekty kontrolují tok informací v síti. Pokud by tyto uzly zmizely, síť by se rozpadla na izolované části. Džbánsko přijímá nejvíce vlivu, zatímco Za pravdu (SK) jej nejvíce distribuuje. Tato asymetrie je typická pro aktivistické sítě, kde několik velkých hráčů udává směr a menší spolky na ně odkazují jako na zdroje legitimacy.

Korelace mezi počtem fanoušků a Betweenness Centrality je 0,54, což je středně silný vztah. To znamená, že velký počet fanoušků automaticky neznamená, že spolek funguje jako most v síti. Například spolek Větrníky Mezilečí má velmi málo fanoušků (118), ale vysokou Betweenness Centrality (0,142). Jeho role je v propojení lokálních iniciativ, které by jinak byly izolované. Naopak spolek Rychleby nedáme má 1 400 fanoušků a vysokou autoritu (In-Degree 36), ale jeho Betweenness Centrality je 0. To znamená, že přestože je uznávaný, nefunguje jako prostředník, který by online propojoval další subjekty mezi sebou (ale více o něm viz dále).

Nejsilnější pozici mají subjekty, které kombinují obojí. Džbánsko a okolí bez větrníků a Za pravdu (SK) jsou výjimečné tím, že jsou zároveň populární i strategicky umístěné. Tyto spolky tvoří „tvrdé jádro“ sítě, které ji nejen reprezentuje navenek, ale i drží pohromadě vnitřně.

Zatímco top 10 spolků v grafu tvoří celostátní páteř sítě, menší regionální spolky mají nezastupitelnou roli v lokální mobilizaci. Regionální spolky (mimo top 10) tvoří 70 % sítě. Role malých spolků není v masovém zásahu (mají často málo fanoušků), ale v legitimizaci odporu na lokální úrovni. Bez těchto regionálních pilířů by centrální spolky jako Džbánsko nebo Za pravdu (SK) ztratily kontakt s konkrétními lokalitami a jejich specifickými problémy. Typově je lze rozdělit zhruba takto:

Lokální aktivátoři (např. Spolek přírodního dědictví): Mají extrémně vysoký Out-Degree (36). Jejich úkolem je neustále předávat informace od lokálních komunit k centrálním autoritám.

Regionální autority (např. Starosedlský Hrádek): Mají sice málo fanoušků, ale v rámci regionu jsou uznávaným bodem, na který se odkazují i velcí hráči.

Shrňme, že síť antiVTE spolků je alespoň dle propojení na Facebooku funkční ekosystém s jasnou dělbou rolí:

Centrum (Džbánsko) poskytuje obsah a autoritu.

Distributor (Za pravdu SK) zajišťuje viditelnost.

Regionální šířitelé zajišťují lokální ukotvení a legitimizaci.

Tato struktura je velmi odolná, protože vliv je rozprostřen mezi strategické mosty, které nejsou na první pohled (podle počtu fanoušků) vidět, ale pro fungování celku jsou kritické.

7 Síťování spolků: od lokálního odporu k celostátní akci

Network analýza z online dat nemusí na první pohled odhalovat koordinaci aktivit, které dosud nejsou plně veřejné. Nicméně předpokladem dlouhodobě fungujícího hnutí je mimo jiné společně sdílená identita a síťování aktérů, kteří mají být jeho součástí. Jinak řečeno, spolupráce by měla přesahovat jednorázovou událost, například mobilizaci před referendem.

K síťování spolků z různých regionů dochází relativně krátce, výrazněji od podzimu 2025. Tehdy mimo jiné tři obce v regionu Rychlebských hor značnou převahou odmítly v referendu výstavbu větrného parku společnosti Redwood Capital. Zásadním aktérem odporu zde byl spolek Rychleby nedáme, který ve vrcholící fázi mobilizace před referendem uspořádal setkání iniciativ a spolků z různých částí země.³⁷ Smyslem mělo být ustanovení neformální koalice spolků s obdobnými cíli a sdílení expertízy. Jak to později reflektovaly některé z účastnicích se spolků:

„V říjnu jsme navázali užší spolupráci s ostatními spolky či sdruženími napříč republikou. Tato spolupráce v listopadu vyústila ke vzniku celostátního uskupení spolků a sdružení se stejnými cíli a hodnotami. Tím, že jsme se spojili s ostatními kolegy z celé republiky, můžeme navzájem sdílet zkušenosti, informace, know-how a koordinovat další společné kroky. Máme tímto i lepší vyjednávací pozici.“

Zdroj: Facebook Prušánky bez větrníků, 31. 12. 2025

„Obzor Vysočiny z. s. je dnes součástí širší celorepublikové asociace spolků, které se věnují ochraně krajiny, obcí a životního prostředí v souvislosti s rozvojem větrné energetiky a vymezováním tzv. akceleračních oblastí (...). Zároveň jsme ve spojení i s občany a iniciativami na Slovensku, kde se řeší velmi podobné dopady legislativních změn na krajinu a samosprávy. Právě sdílení zkušeností a společný postup ukazují, že nejde o izolované lokální problémy, ale o systémovou otázku, která vyžaduje koordinovanou reakci.“

Zdroj: Facebook Obzor Vysočiny, z. s., 11. 1. 2026

Zmiňované setkání proběhlo pod záštitou spolku Rychleby nedáme v Kobylé nad Vidnavkou 21. září 2025. Jednou z hlavních mluvčích zde byla Katarína Ondrušová ze slovenského spolku Pokojný vietor, která má pro menší české spolky klíčovou roli v síťování i expertní podpoře (viz dále). Příklad spolku Rychleby nedáme ukazuje, že i aktér, který v online prostoru nemusí působit jako zprostředkovatel, může na základě svých zkušeností reálně propojovat a koordinovat různé aktéry.

První velkou akcí zmiňované asociace antiVTE spolků je celostátní petice za revizi zákona o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie (č. 249/2025 Sb.), která byla zveřejněna koncem ledna 2026.³⁸ Tato petice pod hlavičkou „Chraňme naše domovy a naši krajinu“ už zcela zásadně přechází od kritiky konkrétních projektů a směřuje k systémové kritice a přehodnocení zákonného rámce. Prosazení jejích požadavků by de facto znamenalo podstatné omezení rozvoje obnovitelných zdrojů v zemi. V kontextu evropského antiVTE hnutí se petice hlásí k podobným zahraničním iniciativám, které podle ní bojují proti „energetickému kolonialismu“ velkoměst a korporací. Zřetelná je zde i inspirace podobnou

³⁷ Rychleby nedáme, „Pozvánka na setkání iniciativ, spolků, skupin občanů“, Facebook, 13. září 2025, <https://www.facebook.com/photo/?fbid=122138271272871651>.

³⁸ „Celostátní petice proti nekontrolované výstavbě VTE a FVE v České republice (za revizi zákona č. 249/2025 Sb.)“, <https://peticevte.cz/>.

slovenskou peticí z roku 2025, za níž stála mj. Katarína Ondrušová (viz dále). Petice byla mohutně šířena napříč sítěmi spolků i v dezinformačních kanálech.

8 Zapravdu.sk a Daniel Máčovský: ideový zdroj českého antiVTE hnutí

K pochopení vlivu, který má na české antiVTE spolky slovenské hnutí proti výstavbě větrných elektráren, je třeba přiblížit osobnost Daniela Máčovského a jeho webu Za pravdu o veterných parkoch (Zappravdu.sk). Jde o charismatickou postavu slovenské dezinformační a antsystémové scény. Máčovský je aktivní v oblasti jógy a spirituality, kde vystupuje pod jménem Swami Dayananda. Provozuje e-shop s etno zbožím a pořádá duchovní poutě do Himalájí. Jeho aktivismus je charakteristický kombinací duchovní rétoriky, národoveckých apelů a ostré kritiky západních a globálních politik.

Máčovský se výrazně angažoval v opozici vůči pandemickým opatřením a v roce 2020 byl spoluzakladatelem hnutí Sloboda 2020. S odkazem na legendu o sitnianských rytířích zformulovali tzv. Sitniansky manifest slobody a zdravia, který v ritualizované podobě přednášeli na slovenských hradech a náměstích. Ten v sobě spojoval národně-konzervativní a panslavistickou ideologii a odpor vůči pandemickým opatřením rámoval jako další kapitolu hrdinných slovenských povstání.³⁹

O větrnou energetiku se Máčovský začal zajímat začátkem roku 2025, kdy se dozvěděl o plánech na výstavbu větrného parku poblíž svého bydliště (Vinohrady nad Váhom). Záhy poté začal na svém YouTube kanále, doposud věnovaném spiritualitě, zveřejňovat videa proti výstavbě, založil web Zappravdu.sk a facebookovou skupinu (5 800 členů ke konci roku 2025), ve kterých šíří řadu zavádějících informací o větrných elektrárnách, s hlavním akcentem na jejich domnělé zdravotní a ekologické dopady.⁴⁰ Nová iniciativa (občas nazývaná Hnutí Slobody 2025 nebo Cesta k prameňu) se prezentuje jako apolitická a (lokálně) proekologická a ve svých vyjádřeních vykresluje paralely v odporu vůči pandemickým opatřením a VTE:

„Korona skončila, a tak pro nás nebylo co důležité řešit. Jenže čas plynul a přišla hrozba větrných elektráren: gigantických, 250metrových staveb pár set metrů přímo za našimi domy [která] nás znovu probudila. Potichu, téměř tajně, jak se říká ‚zpoza buku‘, začal nenápadně přicházet, o to však hrozivěji, větrný mor. A tak jsme se začali intenzivně zajímat o pravdu kolem větrných elektráren. A začali jsme se dozvídat věci [...]. Po několika akcích, aktivitách, rozhovorech, vysíláních, setkáních a spoluúčasti na první petici s názvem Za Slovensko bez veterných parkoch jsme zjistili, že silně aktuálních, palčivě hrozivých environmentálních témat ohrožujících Slovensko je v této době více.“⁴¹

Máčovského hnutí podstatněji mobilizuje své příznivce od poloviny roku 2025. Účastní se veřejných setkání v obcích s uvažovanou výstavbou, šíří letáky, lobbuje u starostů a zastupitelů i dalších politiků. Jeho aktivity výrazně medializují konspirační média i populističtí politici. Máčovskému se daří překlápet zdanlivě lokální „energetický konflikt“ do ideologické roviny a kooperuje s dalšími, zejména

³⁹ „Sitniansky manifest slobody a zdravia“, Slovensko – história (blog), září 2020, <https://slovensko-historia.blogspot.com/2020/09/>.

⁴⁰ Podrobná osobní výpověď o jeho transformaci v antiVTE aktivistu viz zejména: Daniel Máčovský, „Zhrnutie podstaty činnosti ohľadom Veterných parkov“, YouTube video, 1. května 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=joT7-LIZUVA>.

⁴¹ Daniel Máčovský, „O nás“, Za pravdu, 2025, <https://web.archive.org/web/20250731165408/https://www.zappravdu.sk/o-nas-veterne-parky-peticia-veterny-park-green-deal>.

konzervativně založenými organizacemi. To je znát jak z šířených letáků, tak z petice za Slovensko bez větrných parků, kterou podepsalo cca 16 000 lidí.⁴² Patří k nim občanské sdružení Pokojný vietor aktivistky Kataríny Ondrušové, která se tématu věnuje od roku 2020, a řada euroskeptických, panslavistických či nacionalistických sdružení (např. Panslovanská únia, Slavica, Spolok Archa atd.).

Ačkoli Máčovského organizaci nelze považovat za think-tank v pravém slova smyslu, v mnoha ohledech tak funguje. Neprovádí sice vlastní výzkum, ale shromažďuje, překládá a syntetizuje informace ze spřízněných zahraničních zdrojů a analýzu dopadů konkrétních větrných projektů zadává ideově nakloněným zahraničním expertům. Tuto svou „alternativní expertizu“ Máčovský s Ondrušovou nejnověji shrnuli v knize *Negativne účinky veterných elektrární*, která byla v tisku v době dokončování tohoto textu. Máčovský a jeho kolegové také fungují jako „experti na zakázku“ pro lokální skupiny odpůrců VTE.⁴³

Tento transfer zjevně funguje i „přeshraničně“: s některými českými iniciativami spolupracuje Katarína Ondrušová ze zmíněného slovenského spolku Pokojný vietor, na pozvání odpůrců výstavby vystoupila v ČR například v Kobylé nad Vidnavkou, kde byly položeny základy asociace spolků (9/2025),⁴⁴ ve Velké Skrovnici (10/2025),⁴⁵ v Milíně (12/2025)⁴⁶ nebo v Mímoní (2/2026).⁴⁷ Ondrušová českým kolegům může nabídnout především své expertní a strategické know-how, neméně důležitá je její role v síťování řady roztroušených iniciativ.

Máčovskému se daří hledat spojence u antisystémových stran, například L'SNS nebo Právo na pravdu, které absorbují téma větrných elektráren v dikci „konzervativního environmentalismu“. Podstatnější je, že Máčovskému boji jsou nakloněny diskursivní a politické příležitosti na vládní úrovni: ministr životního prostředí Tomáš Taraba (SNS) se dlouhodobě staví proti evropským cílům na dekarbonizaci a ostře se vymezuje vůči novým větrným elektrárnám. Jejich výstavbu blokuje a upřednostňuje jaderné a vodní zdroje energie.⁴⁸

Shrňme, že iniciativy jako Za pravdu o veterných parkoch a Pokojný vietor fungují jako most mezi lokálním NIMBY aktivismem a populistickými stranami. Odpor vůči elektrárnám re-rámuje z pouhého „místního egoismu“ v obecnější veřejný zájem. Jde svým způsobem o zastřešující organizace, v nichž se spojují nitky mnoha lokálních iniciativ. Pokud se v některé lokalitě vynoří nová antiVTE skupina, na webech těchto slovenských iniciativ najdou jakousi „první pomoc“ – argumentační bázi, letáky ke stažení, kontakty, řečníky. Jak v podobném německém případě argumentují autoři projektu DEMOKON, tímto způsobem zastřešující antiVTE spolky přispívají k profesionalizaci a síťování, ale také k homogenizaci argumentů a kontrole narativu (směrem k systémové kritice energetické tranzice).⁴⁹ Takto zpracovaný lokální odpor je snadněji uchopitelný pro širší konzervativní a nacionalistické hnutí, jež boj proti VTE dále převádí do ideologické roviny ochrany

⁴² „Petícia za Slovensko bez veterných parkoch“, Peticie.com, 12. května 2025, https://www.peticie.com/vyzva_za_slovensko_bez_veternych_parkov.

⁴³ Martin Vančo, „Ludia vraj z turbín šalejú: Ako fungujú protiveterní aktivisti a prečo sú takí úspešní“, SME, 4. prosince 2025, <https://www.sme.sk/domov/c/ludia-vraj-z-turbin-saleju-ako-funguju-protiveterni-aktivisti-a-preco-su-taki-uspesni>.

⁴⁴ Rychleby nedáme, „Pozvánka na setkání iniciativ, spolků, skupin občanů“, Facebook, 13. září 2025, <https://www.facebook.com/photo/?fbid=122138271272871651>.

⁴⁵ Viz její vstup od času 37:04: Větrníky Skrovnice, „Diskuze o plánovaných větrných elektrárnách ve Velké Skrovnici, 13. 10. 2025“, YouTube video, 16. října 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=Kkos2s5Jkts>.

⁴⁶ Katarína Ondrušová, „Beseda s občany o větrných elektrárnách – Pravda ze Slovenska“, YouTube video, 24. ledna 2026, <https://www.youtube.com/watch?v=xjoehiK4SZU>.

⁴⁷ „Celá beseda občanů s odborníky v Mímoní proti výstavbě největšího větrného parku v ČR“, YouTube video, 6. února 2026, <https://youtu.be/BcAcDvYicnM?si=oTj2cdj7GMk8rBHq>.

⁴⁸ Martin Dargaj, „Taraba nemiluje veterné parky, jeho ministerstvo ich výstavbu neplánuje podporovať“, SITA.sk, 20. června 2025, <https://sita.sk/venergetike/taraba-nemiluje-veterne-parky-jeho-ministerstvo-ich-vystavbu-neplanuje-podporovat/>.

⁴⁹ Reusswig et al., Populismus und Energiewende, 29.

slovenské krajiny před globalizací a zahraničními vlivy (EU). Z lokálního odporu se stává boj národní.⁵⁰

9 Analýza politických referencí

Většinu svého obsahu zaplňují antiVTE skupiny odkazy na jiné spřízněné skupiny nebo vlastními „mobilizačními“ příspěvky. Nicméně nejde o skupiny zcela apolitické, jak nám ukáže analýza zmínek konkrétních politiků či stran za rok 2025. Ukázalo se, že pro tyto facebookové profily byli politici vlády Petra Fialy (ODS) prakticky neviditelní a téměř na ně neodkazovaly. Naopak odkazovaly na populistické a euroskeptické strany, jež byly po většinu roku v opozici. Tento trend ještě zesílil počátkem roku 2026, který v této části analyzován nebyl.

Analýza ukázala, že české spolky nejčastěji odkazovaly na (dnešního) poslance Libora Vondráčka (Svobodní), který k tématu sdílel řadu videí a prohlášení, jež byla dále kaskádovitě šířena v dalších skupinách. Rezovala zejména jeho vyjádření k tzv. akceleračním zónám, jež by měly výstavbu OZE urychlit; související zákon interpretuje jako ohrožení zásad přímé demokracie a zpochybnění práva občanů rozhodnout o místní výstavbě v referendech. Vondráček zjevně patří k těm, kteří téma v Česku „objevili“ pro populistické pole, neboť k tématu své názory začal vyjadřovat jako jeden z prvních, a to soustavně a intenzivně: má přehled o lokálních iniciativách a svým jménem také přispívá do některých skupin.

Dalším často zmiňovaným politikem byl Andrej Babiš, který výstavbu VTE odsoudil v jednom ze svých videí. Šlo tedy spíše o jednorázovou událost, byť s velkým dosahem. Často odkazovanými politiky jsou dále Ivan David a Markéta Šichtařová. Nejvyšší počet citací získali zástupci Svobodných a SPD.

Nejvýraznější tendence k politizaci byla zjištěna u profilu Strmilovské větrníky, který odkazoval na největší počet politiků a měl i největší celkový počet zmínek. Zajímavostí je už zmíněný profil Svoboda pro obce a lidi, který nadprůměrně šíří stanovisko Svobodných.

Zjevná koncentrace na euroskeptické strany potvrzuje populistické rámování konfliktu jako boje „obyčejných lidí“ (venkov) proti „zkorumpovaným elitám“ (vláda, investoři, „pokrytečtí“ ekologové). Euroskeptičtí politici jsou v tomto boji využíváni jako symboličtí spojenci. V antiVTE skupinách jsou sdílána zejména videa, v nichž se uvedení (dnes už vládní) politici vyjadřují proti výstavbě větrných elektráren. Tato online aktivita se v roce 2025 příliš nepřeklápěla v aktivní „offline“ podporu lokálních odpůrců VTE. Výjimkou byl poslanec Libor Vondráček (Svobodní), v prosinci 2025 například vystoupil na setkání občanů v Milíně s kritikou akceleračních zón.⁵¹

⁵⁰ Srov. „Kevicky, We Will Protect Our Countryside without a Green Deal“, 37–38.

⁵¹ Libor Vondráček, „Diskuze k VtE: Libor Vondráček, předseda Svobodných, Milín 9. 12. 2025“, YouTube video, 17. prosince 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=95VuMcCZqVg>.

Tabulka 2: Analýza politických referencí nejčastěji zmiňovaných politiků (soubor 33 facebookových profilů českých antiVTE spolků, rok 2025)

Politik	Strana	Celkový počet zmínek
Libor Vondráček	Svobodní	15
Andrej Babiš	ANO	7
Ivan David	SPD	6
Filip Turek	Motoristé	5
Markéta Šichtařová	Svobodní	3

V předešlé network analýze už byl zmíněn silný přeshraniční tok informací, kdy profil Za pravdu o veterných parkoch funguje jako informační brána, jíž řada informací proudí do ekosystému českých antiVTE skupin. Slovenský import je však možné spatřovat i v citacích slovenských politiků, což byli především Tomáš Taraba (SNS) a Miroslav Suja (Republika). Tito politici jsou často spojováni s euroskeptickou a antisystémovou rétorikou, která rezonuje s antielitistickým proudem v českém hnutí. Slovenské příklady jsou používány jako důkaz, že odpor je mezinárodní a propagace OZE je škodlivá i v jiných zemích. A v neposlední řadě k vlastní politické legitimizaci.

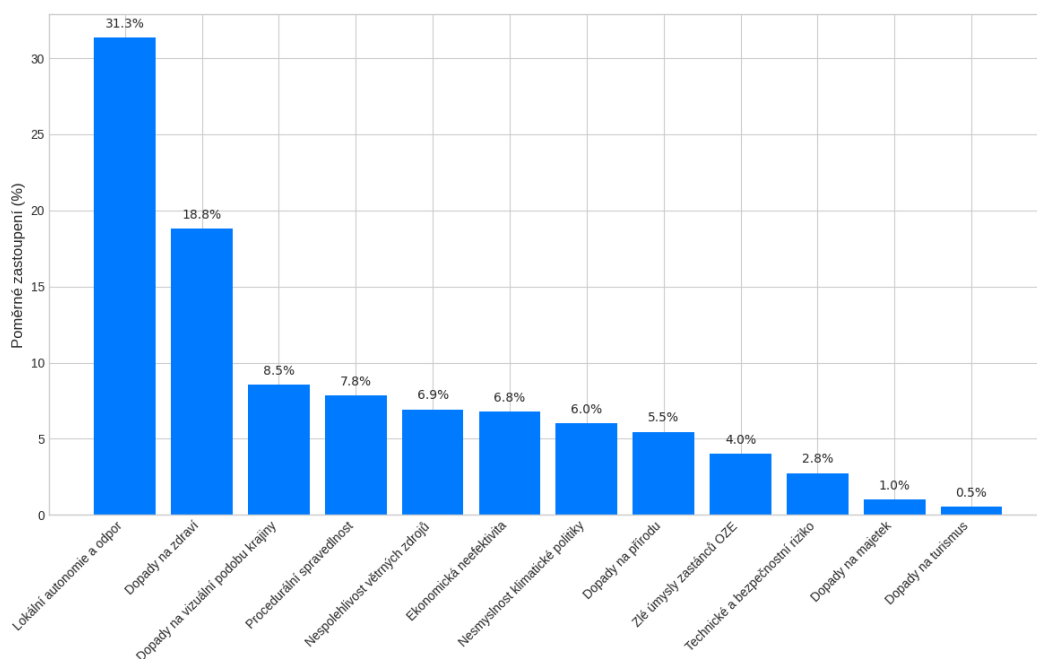
10 Obsahová analýza diskursu

V této části se zaměříme na výsledky obsahové analýzy, která byla provedena na základě obsahu 17 webových stránek českých antiVTE spolků. Jde o vzorek webů, aktivních v roce 2025, vyloučeny byly starší, příliš krátce existující nebo již nefunkční stránky.

Obsah jsme analyzovali s využitím 12 předem daných tematických kategorií a jejich klíčových slov. Jednotkou analýzy byl výskyt klíčového slova (nebo fráze) v textu. Míra zastoupení každé kategorie je vyjádřena jako poměrný podíl celkového počtu výskytů klíčových slov dané kategorie k celkovému počtu všech výskytů klíčových slov napříč všemi kategoriemi. Celkový korpus tvořilo 9 656 kódovaných výskytů klíčových slov. Upřesněme, že analýza obsahu rozhodně neslouží jako indikátor veřejného mínění v obcích, jde spíše o jakousi „aktivistickou čítanku“, tedy atlas rámců a narativů, jimž aktivní odpůrci VTE přikládají největší význam, a tedy je považují za efektivní při mobilizaci odporu (dle nich rezonují).

Data ukázala, že diskurs spolků je nejvíce zaměřen na lokální autonomii a odpor a dopady na zdraví. Řadě dalších témat je věnována výrazně menší pozornost. Graf 5 znázorňuje poměrné zastoupení jednotlivých tematických kategorií.

Graf 5: Poměrné zastoupení tematických kategorií v diskursu českých antiVTE spolků (vzorek 17 webů, rok 2025)

Zdroj: autor

- Dominance lokální autonomie a odporu (31,3 %):** Tato kategorie se ukázala jako dominantní. Spolky se nejvíce soustředí na otázky spojené s právem obcí a místních obyvatel rozhodovat o výstavbě, což naznačuje silný důraz na principy subsidiarity a místní demokracie.
- Dopady na zdraví (18,8 %):** Druhé nejčastější téma, je kladen důraz na negativní vlivy hluku, infrazvuku a dalších faktorů na lidské zdraví.
- Vizuální dopady (8,5 %):** Umístily se s větším odstupem na třetím místě, což naznačuje, že estetické a krajinné argumenty jsou pro spolky důležitější než argumenty striktně environmentální (dopady na přírodu 5,5 %).

Vzhledem k tomu, že témata **lokální autonomie** a **dopadů na zdraví** se ukázala jako zcela dominantní, analyzovali jsme je také samostatně.

Dominantním tématem v rámci kategorie lokální autonomie a odpor je právo obce a územní suverenita (38,3 %), což dokládá, že boj proti VTE je primárně vnímán jako obrana územní autonomie před externími investory a centrálními vládními plány (např. akcelerační zóny). Následující příklady ilustrují, jak spolky konstruují diskurs v rámci jednotlivých podkategorií, s odkazem na konkrétní zdrojové weby.

Obrázek 2: Větrné elektrárny jako hrozba lokální autonomii.

Zdroj: Facebookový profil Jakuba Svobody, 2. 12. 2025

10.1 Podkategorie lokální autonomie a odporu:

Právo obce a územní suverenita (38,3 %)

Tato podkategorie se zaměřuje na právní a územní nástroje obrany, zdůrazňuje se právo obce rozhodovat o svém katastru a kritizuje se snaha omezit tuto suverenitu.

„To, že budou větrníky stát v blízkosti zástavby sousední obce, která o ně nemá zájem, již nikoho nezajímá. Sousední obec nemá právo k tomu cokoliv říci.“

Zdroj: chranmesebeikrajinu.cz

„Investor si je dobře vědom, že obec není soukromá firma a že si nemůže s obecním rozpočtem nakládat dle vlastního uvážení (...) a už vůbec se nemůže řídit instrukcemi soukromé firmy.“

Zdroj: rychlebynedame.cz

Politická reprezentace a odpor (32,5 %)

Tato podkategorie se soustředí na roli volených zástupců (starostů, zastupitelstev) a na aktivní formy odporu, jako jsou protesty a referenda. Často se objevuje kritika starostů, kteří jsou vnímáni jako proinvestorští.

„Na veřejném jednání ve Křeči konaném za účasti občanů a kandidujících poslanců SPOLU starosta prohlásil, že v případě, že vlastníci neuzavřou kupní smlouvy na převod pozemků (...) může dojít k umístění větrných turbín v menší vzdálenosti od zastavěného území obce.“

Zdroj: vtecernovice.cz

„Prakticky ve všech případech, ve kterých chtělo zastupitelstvo projekt protlačit, byla snaha postupovat s co nejmenší publicitou tak, aby rozhodnutí bylo na zastupitelích.“

Zdroj: protivetru.cz

Mobilizace a identita občanů (29,2 %)

Tato podkategorie buduje narativ „my vs. oni“, zdůrazňuje komunitní identitu a vyzývá k aktivní účasti (petice, spolky).

„My, níže podepsaní občané České republiky, mající blízký vztah k regionu (...) vyjadřujeme touto peticí nesouhlas se záměrem vybudovat větrné elektrárny (...).“

Zdroj: protivetru.cz

„Společná identita lidských společenství se rodí v útrapách spravedlivého boje proti zlovolnému nepříteli. Svedli jsme zápas, který započal před více než půl rokem a vystupňoval se v posledních dvou měsících. Zápas, při kterém jsme nejednou strádali vyčerpáním a únavou. Ale každý nový pohled na siluetu Rychleb, na kopečky a remízky kolem Annína, na lesknoucí se hladiny rybníků nám do žil vléval nové odhodlání nedat se a vydržet.“

Zdroj: Rychleby nedáme, Facebook, 5. 10. 2025

Druhou velmi významnou kategorií tvoří obavy z **dopadů na zdraví** obyvatel v blízkosti elektráren. Dle pokročilejší analýzy se ukázalo, že celkem více než 80 % argumentace v této kategorii se soustředí na akustické jevy (hluk a infrazvuk) a jejich přímý dopad na kvalitu života (narušení spánku a stres).

10.2 Podkategorie dopadů na zdraví:

Hluk a infrazvuk (50,2 %)

Tato podkategorie je dominantní a vyjadřuje směs obav z hluku VTE, často s odkazem na nízkofrekvenční složky.

„Velkým tématem je hluk, který vydává zaprvé otáčení lopatek, dále vibrace přenášené do rezonujícího tubusu a nakonec převodovka s generátorem, která má na hluku největší podíl.“

Zdroj: protivetru.cz

„Infrazvukové nízkofrekvenční vlny se přenáší 2–10 km daleko a prostupují skrze zdi domů.“

Zdroj: stopvte.cz

Narušení spánku a stres (31,2 %)

Tato podkategorie propojuje akustické jevy s přímými fyziologickými a psychickými následky, čímž se stává silným mobilizačním tématem.

„Postihují je poruchy spánku, závratě, nevolnost, vysoký krevní tlak, problémy se soustředěním, hučení v uších, únava, deprese, poruchy srdečního rytmu, úzkostné stavy.“

Zdroj: nechcemevetrnouelektrarnu.cz

„Noční hluk je jedním z nejzásadnějších environmentálních faktorů narušujících spánek.“

Zdroj: zaprirodniparkjesenicko.cz

Stínové blikání a vizuální efekty (13,4 %)

Tato podkategorie se zaměřuje na vizuální obtěžování, které je vnímáno jako další faktor narušující kvalitu života.

„Stroboskopický efekt (blikání stínů lopatek) se může podílet na poruchách spánku obyvatel, zvyšovat stres a zhoršovat pohodu.“

Zdroj: lukovbezve.webnode.cz

„Argument navrhovatelů, že hnedá farba veterných rotorov pomôže eliminovať alebo výrazne zmierniť stroboskopický efekt, nie je dostatočný a nie je ani technicky korektný a podložený.“

Zdroj: zizkovske-vetrniky.webnode.cz

10.3 Mezi vesnicí a světem

Srovnatelné zahraniční analýzy online diskursu k výstavbě větrných elektráren ukazují, že uživatelé sociálních sítí (příznivci i odpůrci) si v těchto debatách často nasazují „globalizační brýle“ a spory o lokální energetické projekty vztahují ke globálním cílům a diskursu.⁵² Dimenze lokálního a globálního, ale i venkova a města jsou klíčové pro pochopení rámování odporu vůči energetické transformaci, proto jsme se na ně zaměřili podrobněji. Je nutno podtrhnout, že výstavba větrných elektráren v Česku je do značné míry situována do horských a venkovských oblastí, ve větší vzdálenosti od velkých městských center (z dat platných referend za období 2019–2025 vyplývá, že medián počtu oprávněných voličů v těchto oblastech byl 424 osob).

Byla provedena kvantitativní a kvalitativní analýza textového korpusu spolků. Kvantitativní část spočívala v počítání výskytů klíčových slov spojených s danými konflikty (např. EU, Green Deal vs. obec, místní; Praha, město vs. venkov). Kvalitativní část extrahovala ilustrativní citace.

⁵² Alison N. Novak, „Global Discourses of Protest and Support of Offshore Wind Energy“. *Qualitative Research Reports in Communication* 26, č. 1 (2025): 71–83.
<https://doi.org/10.1080/17459435.2024.2342941>.

Tabulka 3: Geograficky vymezené dimenze v diskursu antiVTE spolků (korpus 17 webů, rok 2025)

Dimenze	Globální (%)	Lokální (%)	Město (%)	Venkov (%)	Celkový počet výskytů
Globální vs. lokální	36,7 %	63,3 %	-	-	1 939
Město vs. venkov	-	-	67,1 %	32,9 %	782

Globální vs. lokální

Dominance lokálního je zřejmá. Proti 36,7 % výskytů spojených s globálními tématy stojí 63,3 % výskytů spojených s lokálními tématy. Globální témata (EU, Green Deal) jsou zmiňována primárně jako vnější síla nebo diktát, který ohrožuje lokální zájmy. Konflikt je tematizován jako střet mezi abstraktní globální politikou a konkrétními lokálními dopady:

Konflikt mezi globálními cíli a lokální hrozbou:

„Starosta sice varuje před globální změnou klimatu, ale zcela opomíjí hrozbu změny místního mikroklimatu oblasti mezi kopci Svidník, Choustník a Tlučín, jež větrné elektrárny mohou zásadně narušit.“

Zdroj: vtecernovice.cz

Zpochybnění globálního rámce v zájmu ospravedlnění lokálního odporu:

„Patří mezi ně geofyzik a seismolog Pavel Kalenda, který pro ParlamentníListy.cz upozorňuje na přímé i nepřímé důkazy o malém až zanedbatelném vlivu lidstva na klima a globální přírodní procesy obecně.“

Zdroj: nechcemevetrnouelektrarnu.cz

Rámování oběti a moci: město vs. venkov

Tato dichotomie je méně vyvážená, než by se dalo očekávat. Téma město je zmiňováno dvakrát častěji než venkov. Ukazuje, že zatímco venkov je implicitní obětí, město je explicitnějším tématem diskursu, protože představuje centrum moci a byrokracie, na které se spolky zaměřují (např. úřady, soudy, ministerstva apod.). Zmínky o městě jsou často spojeny s centry moci nebo spotřeby, které údajně profitují na úkor venkova. Konflikt je rámován jako přesun nákladů a rizik z měst na venkov:

Přesun zátěže a rizika z centra na periferii:

„Opravdu se musíme stát největším větrným parkem v ČR, aby si pánové z Prahy, kde je největší spotřeba elektrické energie, nehyzdili panoramata u svých sídel?“

Zdroj: rychlebynedame.cz

Venkov jako ohrožený prostor:

„V létě chodíme na místní kopečky a na posedy pozorovat srnky, zajíce, dravce. Učíme děti poznávat stromy a květenu. Nechceme se bát o naše životy a zdraví.“

Zdroj: vte-stop.cz

Shrňme, že spolky výrazně tematizují oba zmiňované konflikty, přičemž rámování je vždy defenzivní a lokalizované:

Globální vs. lokální: Globální politika (Green Deal, EU) je vnímána jako abstraktní, vzdálená a vnucená síla, která ohrožuje konkrétní, hmatatelné a známé lokální prostředí (domov, zdraví, krajina).

Město vs. venkov: Konflikt je rámován jako nestejně rozdělení nákladů a benefitů. Město je vnímáno jako zdroj rozhodnutí, proti kterým se venkov brání.

10.4 Investor a vedení obcí v diskursu antiVTE spolků

V předešlé analýze jsme ukázali, že plány na výstavbu větrných elektráren rámuje antiVTE spolky především jako ohrožení lokální autonomie obce. Z obsahu 17 sledovaných webů spolků je patrné, že vztah mezi investorem (developerská společnost) a vedením obce (starostové, zastupitelé) je klíčovým a vysoce konfliktním prvkem diskursu. Tento vztah je vnímán jako zásadní ohrožení lokální autonomie a je rámován jako střet zájmů, výraz netransparentnosti a zrady.

V obsahu lze takto identifikovat tři hlavní dimenze, kterými je tento vztah investor vs. vedení obce charakterizován:

a) Finanční motivace a rámování jako „úplatek“

Investorova nabídka finančních příspěvků obci (poplatky za umístění turbíny, investice do infrastruktury) je v diskursu spolků systematicky prezentována jako „úplatek“, který má za cíl narušit autonomii obce a umlčet odpor. Vedení obce, které takové peníze přijme, je vnímáno jako zkorumpované nebo morálně selhávající.

„Ano, slyšeli jsme sliby o přínosu do obecního rozpočtu i jednotlivcům. Ale ptám se: za jakou cenu?“

Zdroj: vte-stop.cz

„Výstavba VTE je především velký business a investoři mají (...) obrovský zájem na co nejrychlejší výstavbě elektráren v podstatě kdekoli bez ohledu na cokoli a snaží se obce různými způsoby přimět k rychlému souhlasu s výstavbou.“

Zdroj: vtestonarov.cz

Obrázek 3: Příspěvky obcím jako symbol korupce.

Zdroj: Facebookový profil Prušánky bez větrníků, 21. 5. 2025

b) Netransparentnost a právní rizika smluv

Spolky se aktivně zaměřují na smlouvy o spolupráci mezi investorem a obcí, které jsou často považovány za netransparentní, právně rizikové a nevýhodné pro obec. Vedení obce je kritizováno za to, že smlouvy tají nebo je podepisuje bez dostatečné právní kontroly.

„Místo toho, aby představitelé obcí o takto rozsáhlém záměru otevřeně a včas informovali své občany, podepsali nevýhodné smlouvy v tichosti. Zavazují se v nich na příkaz investora měnit dle jeho potřeby územní plány nebo dát k dispozici libovolné pozemky pro výstavbu elektráren a kabelového vedení.“

Zdroj: rychlebynedame.cz

„Obec Suchá nám odmítla smlouvu poskytnout (...). Obec tedy tvrdí, že investor neposkytl souhlas se zveřejněním (...). Vypadá to tedy, že obec Suchá možnost zveřejnění měla, ale dobrovolně zvolila opačný postup, rozhodla se vyhovět přání investora.“

Zdroj: vtestonarov.cz

c) Zrada a rozdělení komunity

Nejostřejší dimenzí je zrada ze strany vedení obce, které je vnímáno jako zástupce občanů, ale jedná v rozporu s jejich vůlí. Tento akt zrady má vést k rozkladu mezilidských vztahů v obci.

Příklady:

„Už dnes vidíme, jak JEN tento záměr rozděluje naši obec. Lidé, kteří si dřív potřásali rukou, dnes stojí na opačných stranách názorového spektra. Napětí roste i mezi sousedními obcemi (...).“

Zdroj: vte-stop.cz

„To si opravdu necháme pro představu velkých peněz zničit své životní prostředí, meziobecní a mezilidské vztahy?“

Zdroj: chranmesebeikrajinu.cz

Shrňme, že vztah investor–obec je v diskursu anti-VTE spolků významný z vícera důvodů:

- **Personalizace konfliktu:** Přesouvá konflikt z abstraktní roviny (OZE, klimatická politika) na osobní rovinu (starosta, zastupitelé), což usnadňuje mobilizaci.
- **Rámování jako boj za demokracii:** Spolky využívají tento vztah k rámování svého boje jako obranu demokracie a práva na referendum proti netransparentní moci a korupci.
- **Narativ „zlých úmyslů“:** Investor je vykreslován jako manipulátor a vedení obce jako jeho nástroj, což slouží jako důkaz nekalých zájmů zastánců OZE.

Tato analýza potvrzuje, že vztah mezi investorem a vedením obce je v diskursu anti-VTE spolků ústředním bodem, který propojuje témata lokální autonomie, procedurální spravedlnosti a finanční motivace.

10.5 **Není ekolog jako ekolog: antiVTE aktivismus jako environmentální protest?**

Už při analýze online skupin se ukázalo, že antiVTE spolky diskursivně pracují na vytyčování hranic mezi ochranářstvím a politickou ekologií. To se následně potvrdilo při analýze obsahu 17 webů, zaměřených proti výstavbě větrných elektráren. Spolky vůči ekologickým organizacím uplatňují dvojí strategii:

Expertní zdroj: Aktivně citují zejména Českou společnost ornitologickou (ČSO) nebo Moravský ornitologický spolek, čímž přebírají jejich environmentální autoritu a posilují věrohodnost svých argumentů. V analyzovaných zdrojích šlo zejména o odkazy na Mapu citlivosti ptáků vůči výstavbě větrných elektráren, kterou ČSO publikovala v červenci 2025. Ta identifikovala místa, kde by výstavba VTE mohla ohrozit ptačí populace.⁵³

„Česká společnost ornitologická definuje červené zóny, kde jsou větrné elektrárny nepřijatelné.“

Zdroj: dovolmesivedet.cz

Morální protivník: Organizace jako Hnutí DUHA a Greenpeace jsou kritizovány a nálepkovány jako „pokrytečtí ochránci přírody“ a součást proinvestorské lobby. Tato strategie slouží k delegitimizaci proOZE ekologických aktérů a posílení narativu o zlých úmyslech „zkorumpované ekologické elity“.

„[...] Lopatky větrných elektráren vraždí milióny ptáků ročně. Pokryteckým ‚ochráncům přírody‘ z Greenpeace a Hnutí DUHA to nevadí a výstavbu VTE silně podporují.“

Zdroj: stopvte.cz

AntiVTE spolky obvykle manifestně nekritizují ochranu přírody jako takovou, ale naopak se staví do role jejich „skutečných obránců“. Z tohoto důvodu se snaží – třeba jen diskursivně – hledat partnery v ornitologických a menších ochranářských spolcích. V některých případech jde i o veřejné mobilizační výzvy k takovým spolupracím. Například jeden z lokálních opinion leaderů, aktivní ve spolku Kraj pod Ralskem, hledal spojence z přírodovědné i kulturně-historické

⁵³ Česká společnost ornitologická, „Mapa citlivosti ptáků vůči výstavbě větrných elektráren v Česku: Nový nástroj pro udržitelné plánování“, Birdlife.cz, 23. července 2025, <https://www.birdlife.cz/mapa-citlivosti-ptaku-vuci-vystavbe-vetrnych-elektren-v-cesku-novy-nastroj-pro-udrzitelne-planovani/>.

oblasti ve snaze vytvořit panel „alternativní expertízy“ v boji proti lokálním plánům na VTE:

„Věnujete se chovu koní, ochraně ptactva, přírodě, krajině, historii, památkám, kultuře nebo jinému oboru, který má vztah k tomuto území? (...) Ozvěte se mi do komentáře nebo zprávy. (...) Posbíráme fakta, zkušenosti a souvislosti, propojíme jednotlivá témata, vytvoříme další silné a věcné argumenty, proč v Ralsku nechceme výstavbu větrných elektráren (VTE).“

Zdroj: Jakub Svoboda, veřejný facebookový profil, 4. 1. 2026

Podobná strategie ze strany antiVTE spolků může vést k určitým pnutím v rámci ekologického hnutí.⁵⁴ Současně je třeba poznamenat, že vykreslování bytostného rozdílu mezi „hodnými“ a „zlými“ ekologickými neziskovými organizacemi je součástí strategického rámování a slouží hlavně k vlastní mobilizaci. Ve skutečnosti postoj České společnosti ornitologické není vůči VTE tak striktně odmítavý a v rámci Klimatické koalice spolupracuje na „sladění pozic“ s dalšími ekologickými organizacemi.⁵⁵ ČSO ve svém stanovisku zdůraznila nutnost vyvážit zájmy na ochranu ptactva a současně klimatu:

„Klimatická změna ohrožuje populace ptáků stejně jako lidskou společnost. Pokud chceme přírodu skutečně účinně chránit, musíme co nejdříve ukončit využívání fosilních paliv a přejít na obnovitelné zdroje energie, například větrné elektrárny (VTE). I ty však mohou mít závažné dopady na ptačí populace, pokud jsou nevhodně umístěné. Právě proto jsme vytvořili mapu citlivosti ptáků vůči výstavbě větrných elektráren.“

Zdroj: Česká společnost ornitologická, veřejný facebookový profil, 28. 7. 2025

Toto sdělení, současně zdůrazňující nutnost ochrany ptáků i klimatu, vzbudilo v červenci 2025 na Facebooku ČSO silně negativní odezvu odpůrců obnovitelných zdrojů. Právě proto, že vedení ČSO zde usiluje o spojení toho, co se antiVTE spolky snaží striktně oddělovat: klima od krajiny a globální od lokálního.

Do budoucna tak postoj antiVTE skupin vůči ornitologickým spolkům může být ambivalentní, protože taková vyjádření mohou zpochybňovat jejich roli spřízněného expertního zdroje a diskursivního partnera v boji proti výstavbě VTE. Bude ale samozřejmě záležet i na postoji ČSO a koordinaci s ostatními frakcemi širšího ekologického hnutí.

AntiVTE spolky se ovšem snaží punc ekologické legitimacy získávat i jinými způsoby než asociací s ochránářskými či ornitologickými sdruženími. Jednou z možností je diskursivní propojení různých, byť z hlediska ekologických dopadů nesrovnatelných průmyslových projektů. Lze hovořit o strategii přemostování rámců (frame bridging), s jejíž pomocí aktivisté usilují o propojení strukturálně nesouvisejících témat do jednoho koherentního celku.⁵⁶

Velmi sugestivní je například vizuál zveřejněný Danielem Máčovským (viz Obr. 4), který výstavbu větrných parků symbolicky staví na stejnou úroveň jako kontroverzní a již započatou stavbu gigatovárny na baterie v Šuranech na jižním

⁵⁴ Matthew Ogilvie a Christopher Rootes, „The British Anti-Windfarm and Anti-Fracking Movements: A Comparative Analysis“, v Sites of Protest: Protest, Media and Culture, ed. Stuart Price a Ruth Sanz Sabido. (London: Rowman and Littlefield, 2016), 147–148.

⁵⁵ Zelený kruh, Klimatická koalice a WWF Central and Eastern Europe, „Masivní rozvoj OZE nemusí být pro ochranu přírody hrozba, je však třeba rychle vytvořit jasná pravidla, shodují se ekologické organizace“, Klimatickákoalice.cz, 17. března 2023, <https://klimatickakoalice.cz/aktualne/tiskove-zpravy/masivni-rozvoj-oze-nemusi-byt-pro-ochranu-prirody-hrozba-je-vsak-treba-rychle-vytvorit-jasna-pravidla-shoduji-se-ekologicke-organizace>.

⁵⁶ K základní terminologii konceptu rámování viz Robert D. Benford a David A. Snow, „Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment“, Annual Review of Sociology 26 (srpen 2020), 611–639.

Slovensku a stavby spaloven komunálního odpadu, kterých je v zemi plánováno několik.⁵⁷

Obrázek 4: Větrné elektrárny jako ekologické riziko a ohrožení národa.

Zdroj: Facebookový profil Daniela Máčovského, 13. 6. 2025

Podobně, i když na mnohem lokálnější úrovni, jsou diskursivně propojovány projekty v Česku, zejména tehdy, pokud je jejich výstavba plánována v obdobném časovém rámci a na úzce vymezeném prostoru. Ukazuje se to například na Rakovnicku, kde se stavěla dálnice D6 (Hořovičky, dokončeno), plánuje se stavba kamenolomu (Bukov u Hořoviček) a také několik větrných elektráren (Jesenice a další).⁵⁸ Iniciativa proti výstavbě VTE zde vzešla z okruhu lidí, kteří původně začali bojovat proti kamenolomu.⁵⁹ Tyto projekty jsou rámovány jako stejná ekologická hrozba:

„V připomínkách ke kamenolomu jsme často zmiňovali, že se nikdo nezabývá ve studiiích a nezohledňuje tzv. kumulativní vlivy (...). Takže pozor! Určitě musíme zmínit stavbu dálnice D6 (...), nejspíše nás neminou ani haly, které s oblibou rostou jak houby po dešti kolem každé dálnice, no a v neposlední řadě výstavba větrných elektráren.“

Zdroj: stopkamenolomu.cz

„Malebná obec na konci Středočeského kraje obklopená lesy a polnostmi je neustále pod palbou záměrů různých pseudopodnikatelů a zisku chtivých! Jednou se může stát, že se o vsi bude psát, že je to obec obklopená dálnicí D6, velkolomem a větrnými monstry! To nechceme!“

Zdroj: facebookový profil Okrašlovací spolek Hořovičky, Vrbice, Hokov, Bukov

⁵⁷ Protestů proti gigatovárně v Šuranech se účastnili výrazně politici krajně pravicových stran jako Miroslav Suja (Republika) a Marian Kotleba (LSNS). Jde o stejné politiky, kteří nyní ostře vystupují proti stavbě větrných elektráren. I oni tedy budují rámeček VTE jako ekologického rizika, vnuceného z vnějšku.

⁵⁸ Josef Rod, „Plánovaný kamenolom u Bukova: Lidé se bouří, těžaři argumentují potřebou surovin“, Rakovnický deník, 29. srpna 2025, https://rakovnický.denik.cz/zpravy_region/planovany-kamenolom-u-bukova-lide-se-bouri-tezari-argumentuji-potrebou-surovin-2.html.

⁵⁹ V protestech na sebe angažované weby Stopkamenolomu.cz a Zaprirodniparkjesenicko.cz významně odkazují a podle kontaktů za nimi stojí stejní lidé a petice proti oběma projektům se podepisují na stejných místech.

Odpor proti větrným elektrárnám je zde cíleně přemostěn s již existujícími a společensky rezonujícími rámci boje proti těžkému průmyslu, jako jsou kamenolomy či dálnice. Tímto diskursivním spojením dochází k sémantické transformaci větrných turbín z kategorie „čisté energie“ do kategorie „průmyslové zátěže“, což hnutí umožňuje mobilizovat i ty obyvatele, kteří by jinak k samotným obnovitelným zdrojům nemuseli mít negativní vztah. Souběžně s tím dochází k rozšíření rámce (frame extension) z původního, lokálně omezeného zájmu v systémovou kritiku konzumní společnosti a selhání státu.

11 Mobilizace k celostátní petici: populismus a lokální aktivismus

V lednu a v únoru 2026 se zviditelnily dosud jen naznačované vztahy mezi populistickými stranami a lokálními iniciativami zaměřenými proti výstavbě větrných elektráren v ČR. Klíčovým momentem byla nově spuštěná celostátní petice proti zákonu o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie (č. 249/2025 Sb.), iniciovaná spolkem My a budoucnost.⁶⁰ Zatímco v roce 2025 se s protivětrnými iniciativami spojoval především poslanec Libor Vondráček (Svobodní), mobilizace kolem nové petice vtáhla do tohoto konfliktu širší spektrum populistických aktérů.

Do debaty se výrazně zapojili zástupci strany PRO (např. Lenka Tarabová), ale také mimoparlamentní, nacionalisticky orientované subjekty jako Národní demokracie nebo strana JASAN (Jasný signál nezávislých). Místní iniciativy podpořila také senátorka Jana Zwyrtek Hamplová, známá svým propojením s dezinformačním prostředím. Populističtí politici na národní úrovni začali fungovat jako zastánci lokálních protivětrných spolků. Místním komunitám poskytovali právní i symbolickou podporu, například účastí na jednáních zastupitelstev nebo na besedách iniciovaných odpůrci. „Protivětrný“ sentiment zesílil i u vládních politiků, zejména ve vyjádřeních Andreje Babiše a Filipa Turka. Současně došlo k výraznému zesílení ozvěny těchto aktivit na dezinformačních kanálech.

Výrazným trendem byla také aktivizace některých lokálních influencerů. Příkladem je Jakub Svoboda ze spolku Kraj pod Ralskem, který organizoval debaty v souvislosti s plánovanou výstavbou větrného parku v této oblasti. Intenzivně spolupracuje s Katarínou Ondrušovou ze zmíněného spolku Pokojný vietor.

Rozšířil se také trend takzvaných „besed s odborníky“, pořádaných odpůrci výstavby v lokálních komunitách, jako určité protiváhy akcí iniciovaných investory nebo vedením obcí. Fungují jako jisté platformy alternativní expertízy, mnohdy s malou nebo žádnou účastí zastánců projektu. Afiliace přizvaných „energetických expertů“ jsou přitom publiku převážně zastírány. Vystupovali zde známí kritici obnovitelných zdrojů, spojovaní se stranami jako SPD, PRO nebo JASAN. Mezi nimi byli například Ivan Noveský, Hynek Beran nebo Jaroslav Novák. Dalším častým hostem byl Jaroslav Čížek z klimaskeptického think-tanku Realistická energetika a ekologie.

Tito experti, s mnohdy nepřiznaným ideovým zázemím, dodávají místním odpůrcům zdánlivý expertní kredit a dochází zde vlastně k podobné erozi tradiční expertízy, jako tomu bylo v období pandemie covidu-19.

Na základě zkušeností ze srovnatelných zahraničních případů lze předpokládat, že rostoucí vliv populistických aktérů může mít několik hlavních efektů: paralýza, resp. radikalizace tzv. mlčící většiny v lokálních komunitách, oslabení lokálních zastánců výstavby, případně i oslabení cílů dekarbonizace a podpory obnovitelných zdrojů na národní úrovni.⁶¹

⁶⁰ „Celostátní petice proti nekontrolované výstavbě VTE a FVE v České republice (za revizi zákona č. 249/2025 Sb.)“, <https://peticevte.cz/>.

⁶¹ Srov. Fritz Reusswig et al., Populismus und Energiewende.

Závěr

Předložená analýza ukazuje, že český antiVTE aktivismus nelze redukovat na prostý psychologický efekt „NIMBY“ (Not In My Backyard). Lokální konflikty jsou syceny hlubšími hodnotovými střety, které se týkají vztahu k místu, estetického vnímání krajiny a kulturní identity. V současné době přecházejí i pod vlivem populistických politiků a influencerů do fáze NIABY (Not In Anyone's Backyard), jehož výrazem je například petice za revizi zákona o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie (č. 249/2025 Sb.).

Impulsem k mobilizaci je především pocit procedurální nespravedlnosti, kdy jsou místní komunity vnímány jako pasivní příjemci rozhodnutí vnucených vzdálenými politickými a ekonomickými elitami. Tento antielitistický diskurs je klíčovým sjednocujícím prvkem hnutí. V českém prostředí je aktivismus charakterizován jako rozptýlený a lokálně zakotvený, často vznikající jako krátkodobá mobilizace (např. před referendem), zaměřená na lokální dopady a organizaci odporu. Navzdory fragmentární povaze hnutí aktivně hledá spojence a expertní podporu. Zesiluje také snaha koordinovat své akce celostátně.

České spolky jsou v silném gravitačním poli slovenských skupin Za pravdu o veterných parkoch a Pokojný vietor, jejichž síť slouží jako platforma pro shromažďování argumentů a zdroj „kontraexpertízy“. Zatímco primární obstrukce (zpochybnění klimatické změny) není v českých antiVTE skupinách častá, prosakuje zde kritika globálních klimatických řešení a obecně obnovitelných zdrojů (sekundární obstrukce). Vliv konzervativních think-tanků v ČR v tomto okruhu zatím není natolik patrný jako v zahraničí: ikdyž zde sílí například snaha klimaskeptického spolku Realistická energetika a ekologie ovlivnit diskusi o VTE.

Zatímco na Slovensku se boj proti VTE stal již integrální součástí diskursu krajně pravicových a populistických stran, v ČR lze tento proces sledovat s jistým zpožděním. Populistické strany fungují jako političtí podnikatelé, kteří rozpoznávají vysoký mobilizační potenciál lokálního odporu. Téma je dovedně využíváno zejména v kontextu vytyčování akceleračních zón, které jsou vnímány jako další doklad ohrožení autonomie obcí i prvků přímé demokracie. Diskurs stran jako SPD nebo Svobodní naznačuje snahu využít toto téma: prohlášení těchto stran často propojují lokální odpor s kritikou Green Dealu a „bruselských elit“, čímž se lokální stížnosti na hluk a narušení krajiny transformují do širšího antiglobalistického narativu. Lze očekávat, že tendence využít lokální nespokojenost k vlastním politickým cílům bude zesilovat; jinak řečeno, tyto strany nebudou lokální antiVTE sentiment pouze reflektovat, ale aktivně jej budou vytvářet a umocňovat.

Faktory podporující akceptaci výstavby větrných elektráren v místních komunitách je obtížné jednoduše zobecnit, protože se ukazuje, že odpor je napříč různými národními kontexty sycen jiným spektrem obav: v některých zemích tak mohou dominovat ekonomické argumenty (obava z poklesu cen nemovitosti), zatímco jinde spíše ekologické (kolize s ptáky) či zdravotní (hluk).⁶² Alespoň naše obsahová analýza naznačuje, že české antiVTE spolky dominantně akcentují otázky lokální autonomie: právo obcí a místních rozhodovat o svých záležitostech, včetně výstavby větrných elektráren. Na obecnější úrovni je zde klíčová eroze důvěry v instituce jako obec, kraj či stát; důvěra v to, že výstavba bude transparentní a spravedlivá. Pocit, že se něco děje pokoutně „za zavřenými dveřmi“ samo o sobě generuje atmosféru nedůvěry, již dále umocňují šířitelé dezinformací. V nejrůznějších studiích často zmiňovaná procedurální a distributivní spravedlnost je tedy základním předpokladem k deeskalaci konfliktů v lokálních komunitách.

⁶² BIOWIND Project. Joint Elaboration on the Environmental and Socioeconomic Drivers of Public Opposition to Wind Power Projects. Brussels: INTERREG Europe Programme, 2023. <https://www.interregeurope.eu/biowind/news-and-events/news/public-opposition-to-wind-power-projects>.

Zároveň lokální boje nejsou oddělitelné od širšího kontextu. Osvětovou kampaní v obci nelze mnoho napravit, pokud se populistům na celostátní úrovni daří kolem větrných elektráren vyvolávat morální paniku a stát ve strategické komunikaci v energetické oblasti selhává. V takové situaci se příkopy mezi jednotlivými stakeholdery spíše prohlubují, než aby se překlenovaly. Pokud si vypůjčím termín německých kolegů, „tyranie hlasité menšiny“ zatím vítězí.⁶³

⁶³ Fritz Reusswig a Beate Küpper, „Tyrannei der Minderheit? Energiewende und Populismus“, Aus Politik und Zeitgeschichte 72, č. 21–22 (květen 2022): 28–34.
<https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/oekologie-und-demokratie/508501/tyrannei-der-minderheit/>.

Přílohy

[Seznam identifikovaných facebookových profilů a webů s antiVTE agendou](#)

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace, která se věnuje výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Jako přední nezávislý zahraničně-politický think-tank AMO publikuje analýzy a poskytuje platformu pro kvalifikovanou diskusi aktérům zahraniční, evropské a bezpečnostní politiky. Aktuální témata vysvětluje i široké veřejnosti. Jejím posláním je zkvalitňovat českou zahraniční politiku a přispívat k utváření světa, který ctí hodnoty svobody, demokracie a udržitelnosti.

www.amo.cz

bsky.app/profile/amocz

info@amo.cz

x.com/AMO_cz

Žitná 608/27, 110 00 Praha 1

instagram.com/AMO.cz

www.facebook.com/AMO.cz

linkedin.com/company/amocz

Petr Vidomus

Petr Vidomus se zabývá teorií a výzkumem sociálních hnutí, se zvláštním důrazem na konzervativní hnutí, klimatické hnutí a zejména antienvironmentalismus (klimaskepe). Je autorem první české monografie o aktivní české klimaskepsi (Oteplí se a bude líp: Česká klimaskepe v čase globálních rizik, 2018). V knize vycházel z kvalitativních rozhovorů s řadou aktivních českých klimaskeptiků. V současnosti se zaměřuje na proměny klimaskepe a její posun z expertní do populistické praxe. Vyučoval na FF UK, spolupracuje s Českým rozhlasem a dalšími médii. S AMO spolupracuje jako analytik projektu evidence.ninja.

petr.vidomus@amo.cz

[petr-vidomus](https://linkedin.com/in/petr-vidomus)